

ВІД ІОАНА

СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ

Пришестя Христа

¹Споконвіку було Слово, і Слово було з Богом, і Слово було — Бог. ²Слово було з Богом споконвіку. ³Все було створене через Нього. І ніщо не було створене без Нього. ⁴В Ньому було життя, і воно було світлом для людей. ⁵Світло сяє в пітьмі, й темінь не здолала світла.

⁶І був чоловік, посланець Божий, на ймення Іоан¹. ⁷Він прийшов свідчити про Світло², щоб через Нього всі змогли повірити. ⁸Сам він не був Світлом, а прийшов, щоб свідчити про Світло, ⁹про справжнє Світло, що приходить у світ і просвічує кожну людину. ¹⁰Слово було в світі, і світ через Нього почався, та світ не впізнав Його. ¹¹Він прийшов у світ, що належав Йому, та Його власний народ не прийняв Його.

¹²Але всім тим, хто прийняв Його й повірив у Нього, Він дав право стати дітьми Божими. ¹³Вони не народжуються, як немовлята, за бажанням чи волею батьків їхніх. Вони народжуються від Бога. ¹⁴І Слово стало Людиною й оселилося серед нас. Ми побачили Його Славу, Славу Єдиного Сина Отця Свого. Він був сповнений благодаті і правди. ¹⁵Іоан свідчить про Нього, проголошуючи: «Це саме Той, про кого я казав: «Той, що йде за мною, Він більший за мене, бо Він був і до мене». ¹⁶⁻¹⁷Від повноти Його правди й благодаті ми приймали одну благодать за іншою, бо Закон був нам даний через Мойсея, але благодать і правда прийшли через Христа. ¹⁸Ніхто й ніколи не бачив Бога, лише Єдиний Син, який і є Богом, той, що найближчий до Отця, Той, що показав нам, який є Бог.

¹І був ... на ймення Йдеться про Іоана Хрестителя.

²Він ... Світло Йдеться про Ісуса Христа.

Свідчення Іоана про Ісуса

¹⁹⁻²⁰Ось свідчення Іоана. Коли юдеї з Єрусалима послали священників і левитів³ запитати: «Хто ти?», Іоан признався щиро, не уникаючи відповіді: «Я не Христос».

²¹«То хто ж ти такий? — спитали вони. — Ілля?» «Ні», — відповів він. «Може, пророк?» Він знову відповів: «Ні».

²²Тоді вони мовили до нього: «Скажи нам, хто ти, щоб ми могли розповісти тим, хто нас послав сюди. Що ти скажеш про себе?» ²³Іоан сказав словами пророка Ісаї:

«Я голос Того, що гукає в пустелі:

«Зробіть прямими стежки для

Господа».

Ісаїя 40:3

²⁴Цих людей, що розпитували Іоана, послали фарисеї⁴. ²⁵Тож вони знову запитали його: «Якщо ти не Христос, не Ілля, не пророк, то чому ти хрестиш людей?» ²⁶⁻²⁷У відповідь він сказав: «Я хрещу людей водою, та серед вас є Той, Невідомий вам, Хто прийде після мене. Я ж не гідний навіть розв'язати ремінця Його сандалій».

²⁸Все це сталося у Вєфанії, по той бік ріки Йордан, де Іоан хрестив людей. ²⁹Наступного дня, побачивши, що до нього йде Ісус, Іоан промовив: «Он гляньте, це Ягня Боже, що забирає на себе гріх світу. ³⁰Це Він, про Кого я казав: «За мною йде Той, Хто перевищує мене. Він більший за мене, бо Він був і до мене. ³¹Навіть я не знав Його, але я прийшов хрестити людей водою, щоб Він став відомий народові Ізраїльському».

³Левити — потомки Левія, юдейські релігійні служителі.

⁴Фарисеї — члени юдейської секти, що позірно сповідували Мойсеїв Закон.

³²І ось іще що сказав Іоан: «Я бачив Духа, що сходив до Нього з неба в подобі голуба і залишався на Ньому. ³³Навіть я не знав Його, але Той, Хто послав мене хрестити людей водою, сказав мені: «Ти побачиш Духа, що зійде і залишиться з Чоловіком. Він і є Той, Хто хреститиме Духом Святим». ³⁴Я це бачив і свідчу, що Він і є Син Божий».

Перші Ісусові учні

³⁵Наступного дня Іоан знову був там з двома своїми учнями. ³⁶Побачивши Ісуса, що проходив повз них, він сказав: «Погляньте, ось Ягня Боже.» ³⁷Двоє його учнів почули це й пішли за Ісусом. ³⁸Ісус повернувся і, побачивши, що вони йдуть за Ним, запитав: «Чого вам треба?» А ті відповіли: «Равві, (що означає «Вчитель»), де Ти живеш?» ³⁹«Ходімо, побачите», — відповів Ісус. Тож вони пішли й побачили, де Він живе, і залишилися в Нього аж до вечора. І було то близько четвертої години. ⁴⁰Андрієм звали одного з тих двох, що пішли за Ісусом, після того, як почули, що Іоан сказав. І був він братом Симона, якого ще звали Петром.

⁴¹Насамперед він знайшов свого брата Симона і сказав йому: «Ми знайшли Месію». (Це слово означає «Христос»). ⁴²Тоді Андрій привів Симона до Ісуса. Ісус подивився на нього і мовив: «Ти — Симон, син Йони, зватимешся Кифою»¹.

⁴³Наступного дня Ісус вирішив іти до Галилеї. Зустрівши Пилипа, Ісус звернувся до нього: «Йди за Мною». ⁴⁴Пилип був із Вефсаїди, міста, звідки родом і Андрій та Петро. ⁴⁵Коли Пилип зустрів Нафанаїла², то сказав йому: «Ми знайшли Того, про Кого Мойсей писав у Законі³ і про Кого писали пророки. Це Ісус із Назарета, Йосипів Син». ⁴⁶Нафанаїл запитав його: «Чи може щось добре прийти з Назарета?» А Пилип відповів: «Ходімо, сам переконаєшся».

⁴⁷Побачивши, що Нафанаїл іде до Нього, Ісус сказав: «Ось справжній ізраїльтянин,

що зовсім не має лукавства». ⁴⁸«Звідки Ти знаєш мене?» — спитав Нафанаїл. Ісус відповів: «Перш ніж тебе покликав Пилип, Я бачив тебе, коли ти сидів під фіговим деревом». ⁴⁹«Равві, Ти Син Божий, Цар Ізраїлю», — сказав Нафанаїл. Ісус же відповів йому на те: ⁵⁰«Ти повірив у Мене, бо Я сказав, що бачив тебе під фіговим деревом? Побачиш іще більші дива». ⁵¹І додав: «Істинно кажу тобі: побачиш, як небо розверзеться і ангели Господні підійматимуться та сходитимуться до Сина Людського».

Весілля в Кані

2За два дні по тому, в місті Кані, що в Галилеї, було весілля. Ісусова мати теж була там. ²Запросили на весілля й Ісуса з учнями. ³Коли вино було випите, мати сказала Ісусові: «Вина вже немає, бо гості все випили». ⁴Ісус відповів їй: «Дорога жінко, навіщо кажеш Мені про це? Мій час іще не настав». ⁵Тоді Його Мати сказала слугам: «Робіть усе, що Він звелить». ⁶У тому місці стояло шість кам'яних посудин для води, що люди використовували для юдейських обрядових обмивань⁴. І кожна з них вміщала по дві-три міри⁵ рідини. ⁷Ісус наказав слугам: «Наповніть ці посудини водою». І ті виконали, що Він звелів. ⁸Тоді Ісус знову звернувся до них: «А тепер зачерпніть трохи і віднесіть весільному старості». Слуги виконали й це. ^{9–10}Староста покуштував ту воду (яка перетворилася на вино) і здивувався, бо не знав звідки вино взялося. А слуги, що подали йому келих, знали про це. Тоді староста покликав нареченого й мовив до нього: «Всі люди пригощають спочатку добрим вином, а коли гості сп'яніють, тоді ставлять на стіл гірше. Ти ж приховав від гостей добре вино аж до тепер».

¹¹Це було перше чудо, що здійснив Ісус. То сталося в Кані в Галилеї. Так Він виявив Свою велич і славу, і Його учні повірили в Нього.

¹**Кифа** це ім'я перекладається як «Петро», що означає «камінь», «скеля».

²**Нафанаїл** Це ім'я зустрічається лише у Іоана (1:45–51; 21:2). (Див.: Матвій 10:3; Марк 3:18; Лука 6:14).

³**Закон Мойсеїв** п'ять книг пророка й боговидця Мойсея: Буття, Вихід, Левит, Числа, Повторення Закону.

⁴**обмивання** У юдеїв були особливі релігійні правила і звичай, зокрема, омиття рук перед вживанням їжі, перед молитвою у храмі та в інших випадках.

⁵**Міра** міра об'єму, що приблизно дорівнювала 39,5 літрів. Отже, ці кам'яні посудини вміщували від 80 до 120 літрів.

Ісус у храмі

¹²Після того Ісус разом зі Своєю матір'ю, братами та учнями попрямував до Капернаума. І там вони перебували кілька днів.
¹³Через те, що наближалася юдейська Пасха, Ісус рушив до Єрусалима.

¹⁴Прийшовши до храму, Ісус побачив там людей, що продавали худобу, овець та голубів. Він також побачив мінял, що сиділи за столами.
¹⁵Тоді, сплівши з мотузки батого, Він повиганяв усіх із храму геть, разом з вівцями та худобою. Поперевертавши столи мінял, Він порозкидав їхні гроші.
¹⁶До тих, що продавали голубів, Він мовив: «Заберіть усе це звідси й не перетворюйте дім Отця Мого на базар!»

¹⁷І згадали Його учні, що написано у Святому Письмі:

«Ревнощі до дому Твого з'їдають мене».
Псалми 68:10

¹⁸Юдеї запитали Ісуса: «Яке чудо здійсниш нам у доказ того, що маєш право робити це?»
¹⁹У відповідь Ісус мовив: «Зруйнують храм цей, і Я відбудую його знову за три дні».

²⁰І сказали юдеї: «Цей храм будували сорок шість років, а Ти збираєшся відбудувати його за три дні?»
²¹Та говорячи про храм, Ісус мав на увазі тіло Своє.
²²Після того, як Він воскрес із мертвих, Його учні згадали, що Він казав про це, і повірили і в Святе Письмо, і в слова Ісусові.

²³Коли Ісус був у Єрусалимі в дні Пасхи, багато хто повірив у Нього, бо побачили дива, здійснені Ним.
²⁴Та Ісус не довіряв їм, бо знав їх усіх.
²⁵Не потребував Він і нічиїх розповідей про людську природу, бо знав, що вони мають на серці.

Ісус і Никодим

ЗІ був там чоловік на ім'я Никодим. Він був фарисеєм і одним з юдейських вождів.
²Якось уночі прийшов він до Ісуса й каже: «Равві, ми знаємо, що Ти Вчитель, посланий Богом, бо ніхто не здатен на такі чудеса, як Ти, якщо його не підтримує Бог».

³І відповів тоді Ісус: «Істинно кажу, якщо хтось прагне побачити Царство Боже, він мусить народитися вдруге. Хто не народився знову, той не бачитиме Царства Божого».

⁴«Але якщо людина вже стара, як же може вона народитися знову? — запитав Никодим. — Адже ніхто не може повернутися в черво материнське і знову вийти з нього».

⁵«Істинно кажу, — відповів Ісус, — людина має знову народитися від води і Духа. Бо якщо ні, то не ввійти їй до Царства Божого.
⁶Все, народжене від людської плоті, — це плоть, а від Духа народжене — духовне.
⁷Не дивуйся з Моїх слів про те, що маєш знову народитися.
⁸Вітер дме туди, куди заманеться. Ти чуєш його завивання, та не знаєш, звідки дме вітер і куди. Так і з кожним народженим від Духа Святого».

⁹«Як же це може бути?» — запитав Никодим.
¹⁰Ісус на те сказав йому: «Ти — вчитель народу Ізраїльського і не знаєш цього?»
¹¹Істинно кажу: ми говоримо про те, що знаємо і розповідаємо про те, що бачили, та ви, люди, не приймаєте свідчення нашого.
¹²Я розповідав вам про земні речі, та ви не вірите Мені. Як же ви повірите, коли говоритиму про Небесне?
¹³Ніхто не зійшов на Небо, крім Того, Хто зійшов звідти — Сина Людського.

¹⁴Мойсей підніс на жердині змію в пустелі¹. Так само буде і з Сином Людським — Він також мусить бути піднесений.
¹⁵І тоді всі, хто вірить у Нього, одержать вічне життя.
¹⁶Бо так сильно полюбив Бог цей світ, що віддав Свого Єдиного Сина заради того, щоб кожен, хто в Нього вірує, не був загублений, а здобув вічне життя.

¹⁷Не на осуд світу послав Бог свого Сина, а на те, щоб світ через Нього спасся.
¹⁸Того, хто вірує в Нього, не буде засуджено, але того, хто не вірить, вже засуджено, бо він не повірив у Єдиного Сина Божого.

¹⁹Ось підстава для засудження: Світло прийшло у світ, та люди віддали перевагу темряві, бо лихими були вчинки їхні.
²⁰Кожен, хто чинить зло, ненавидить Світло й намагається уникати його, щоб вчинки його лишалися таємними.
²¹Той же, хто йде за правдою, прямує до Світла, щоб видно було, що вчинки його від Бога».

¹Мойсей ... в пустелі Числа 21:4–9.

Ісус та Іоан Хреститель

²²Після цього Ісус зі Своїми учнями вирушив до землі Юдейської. Він жив там з ними якийсь час і хрестив людей. ²³Іоан теж хрестив у Еноні, що біля Салима, бо там було багато води¹. Чимало людей приходило до Іоана, і він хрестив їх. ²⁴Тоді ще Іоана не було кинуте до в'язниці.

²⁵Деякі з Іоанових учнів почали сперечатися з одним юдеєм щодо обрядового обмивання. ²⁶Тож вони підійшли до Іоана й сказали: «Равві, Той, з Ким ти був по той бік Йордану, і про Кого ти свідчив, так от Він тепер теж хрестить людей, і всі йдуть до Нього».

²⁷Тоді Іоан відповів їм: «Людина не може щось приймати, якщо воно не дано їй від Бога. ²⁸Ви самі були свідками того, як я казав: «Я не Христос, а лише посланий поперед Нього». ²⁹Нареченим може бути лише той, у кого є наречена. А дружка — це той, що стоїть і прислухається, коли ж прийде молодий, і радіє, почувши його голос. Тож і я зараз сповнений тієї радості. ³⁰Його значення весь час зростатиме, а моя роль ставатиме все скромнішою».

Посланець Господній

³¹Той, Хто² прийшов згори, найважливіший від усіх людей, що живуть у цьому світі. Той же, хто прийшов з землі, належить землі і говорить про земне. Отже, Той, Хто прийшов з небес, — вищий за всіх. ³²Він свідчить про все, що бачив і чув, але люди те не приймають.

³³Хто вірить у Його свідчення, вірить і в те, що Бог істинний. ³⁴Адже Той, Кого Бог послав, мовить слова Божі і сповнений Духом Божим. ³⁵Отець любить Сина Свого і дав Йому владу над усім. ³⁶Той, хто вірує в Сина, має вічне життя, але не побачить вічного життя той, хто не слухатиметься Сина, і гнів Божий впаде на того.

Ісус і самаритянка

4Фарисеям стало відомо, що Ісус **4**привертає на Свій бік і хрестить більше учнів, ніж Іоан. ²(Насправді ж Ісус сам не хрестив людей, це робили Його учні). ³Але почувши про це, Ісус залишив Юдею і знову

подався до Галилеї. ⁴По дорозі туди йому потрібно було переходити через Самарію.

⁵І прийшов Він до самарійського міста Сихар, неподалік від землі, що Яків³ віддав своєму синові Йосипу.

⁶Там була криниця Якова. І було тоді близько полудня, коли Ісус, втомившись з дороги, сів відпочити коло Якової криниці. ⁷Ісус звернувся до самаритянки, що прийшла до криниці набрати води: «Дай мені напитися». ⁸Його ж учні пішли до міста купити щось поїсти.

⁹Самаритянка спитала: «Чому це Ти, юдей, просиш у мене, самаритянки, напитися?» (Юдеї не спілкувалися з самаритянами)⁴. ¹⁰Ісус відповів їй: «Якби ти знала про те, що Бог дає людям, і Хто у тебе просить напитися води, то сама б попросила в Мене, і Я дав би тобі води живої».

¹¹⁻¹²«Шановний, — каже жінка, — але ж Ти й відра не маєш, а криниця глибока. То як же збираєшся дістати тієї живої води? Чи, може, Ти більший за прашура нашого Якова, що дав нам цю криницю і сам пив із неї разом з дітьми своїми і худобою?» ¹³На те Ісус відповів їй: «Кожен, хто вип'є цієї води, скоро знову спрагу відчує. ¹⁴Але хто вип'є тієї води, що Я йому дам, ніколи більше не страждатиме від спраги, бо вода, якої Я дам напитися, перетвориться в людині на животворне джерело, що несе вічне життя». ¹⁵Тоді жінка каже: «Шановний добродію, то дай же і мені тієї води, щоб я більше ніколи не відчувала спраги й не приходила сюди по воду».

¹⁶Ісус сказав їй: «Йди поклич свого чоловіка і сама прихोдь сюди». ¹⁷«У мене немає чоловіка», — відповіла вона. ¹⁸Ісус тоді промовив: «Правду кажеш, що не маєш чоловіка. У тебе було їх п'ятеро. А той, якого маєш тепер, не чоловік тобі! Отже, ти сказала правду».

¹⁹А жінка й каже Йому: «Тепер я бачу, Пане, що Ти пророк! ²⁰Наші батьки йшли на цю гору⁵ поклонятися, але ви, юдеї, стверджуєте, буцімто Єрусалим є тим

³Яків — молодший син Ісаака, один із патріархів народу ізраїльського. Його також називали Ізраїль.

⁴самаритяни Самаритяни були напівюдеями, через це юдеї не спілкувалися з ними й не вживали їхньої їжі.

⁵Наші ... Господу Йдеться про гору Гаризим, де самаритяни побудували храм, який було зруйновано приблизно в 129 році до н.е., але й потім самаритяни вважали цю гору місцем поклоніння.

¹Іоан ... води Поруч протікає річка Йордан.

²Той ... світі Мається на увазі Ісус Христос.

самим місцем, де ми маємо поклонятися Господу».

²¹Ісус на те відповів: «Дорога Моя, повір Мені! Надходить час, коли ви поклонятиметесь Отцю не на цій горі й не в Єрусалимі. ²²Ви, самаритяни, поклоняєтеся тому, чого не розумієте. Ми ж, юдеї, знаємо, чому поклоняємося, бо спасіння приходить від юдеїв. ²³Та близький той час, і він уже настав, коли справжні прихильники поклоняться Отцю в душі та істині. Таких людей і прагне Отець в богомольці собі. ²⁴Бог є Дух. І той, хто поклоняється Йому, має поклонятися в душі та істині».

Жінка й мовить до Нього: ²⁵«Я знаю, що має прийти Месія (що означає помазаник Божий), якого називають Христом. Коли ж Він прийде, то розповість нам про все». ²⁶Тоді Ісус їй і каже: «Той, Хто розмовляє з тобою, і є Месія».

²⁷В цей час підійшли Його учні й дуже здивувалися, що Він розмовляє з жінкою. Та ніхто з них не спитав: «Що Тобі треба від неї?» або «Чому розмовляєш із нею?»

²⁸Жінка залишила свій глечик, повернулася до міста та й каже людям: ²⁹«Ходімо побачите Чоловіка, що розповів мені про все, що я зробила в житті! Можливо, Він і є Месія». ³⁰Тоді вони залишили місто й пішли до Нього.

³¹Тим часом Ісусові учні умовляли Його: «Вчителю, Ти б чогось попоїв!» ³²Але Він їм відповів: «Я маю їжу, про яку вам невідомо нічого». ³³І почали учні питати один одного: «Можливо, Йому хтось приніс поїсти?» ³⁴Ісус мовив до них: «Іжа Моя в тому, щоб виконувати волю Того, Хто послав Мене, і закінчити Його справу».

³⁵Засіваючи поле, ви часто кажете: «Ще чотири місяці, а там і жнива». Отож кажу Я вам, розплющіть очі й погляньте на поля. Вони вже достигли для жнив. ³⁶Жнець уже одержує платню і збирає врожай для вічного життя, щоб і сіяч, і жнець удвох раділи й були щасливі. ³⁷І справді слухна приказка: «Один сіє, другий жне». ³⁸Я послав вас збирати те, над чим ви не трудилися. Інші працювали, а ви прийшли, щоб зібрати те, над чим вони трудилися».

³⁹Багато самаритян із цього міста повірили в Ісуса зі слів жінки, що свідчила: «Він розповів мені про все, що я робила в житті». ⁴⁰Коли самаритяни прийшли до

Нього, то попросили Його побути з ними, тож Він залишився там на два дні. ⁴¹І багато хто ще повірив в Ісуса, почувши, що Він їм розповідав. ⁴²Вони сказали тій жінці: «Спочатку ми повірили в Ісуса з твоїх слів, а зараз ми почули Його самі. Отже, ми бачимо, що цей Чоловік і справді Спаситель світу».

Ісус зціляє сина чиновника

⁴³Через два дні Ісус пішов звідти до Галилеї. ⁴⁴Бо Ісус сам казав, що пророка не шанують у його рідній вітчизні. ⁴⁵Отже, коли Він прийшов туди, галилеяни щиро зустріли Його, бо вони бачили все, що Він звершив на святі Пасхи в Єрусалимі. Бо й вони були на святі.

⁴⁶Ісус знову попрямував до міста Кани, що в Галилеї, де Він був перетворив воду на вино. На той час у Капернаумі в одного царського чиновника хворів син. ⁴⁷Чиновник довідався, що Ісус прийшов до Галилеї з Юдеї. Він став перед Ісусом і почав благати завітати до Капернаума, щоби зцілити сина, бо той уже помирав.

⁴⁸Ісус йому й каже: «Ви, люди, якщо не побачите знамення й чуда, — ніяк не можете повірити». ⁴⁹Чиновник змолвився: «Господи, благаю Тебе, прийди, поки мій син іще не помер!»

⁵⁰І відповів йому Ісус: «Йди додому, твій син житиме». Чоловік повірив тому, що сказав Ісус, й пішов додому. ⁵¹По дорозі додому він зустрів своїх слуг, які сповістили, що син його одужав. ⁵²Він запитав, коли стало краще його синові, і йому відповіли: «Лихоманка залишила його вчора десь о першій годині по полудні». ⁵³І батько збагнув, що саме в цей час Ісус сказав йому: «Твій син житиме». І він повірив у Ісуса, а разом з ним і вся його родина. ⁵⁴Це було друге чудо, яке звершив Ісус у Галилеї, повернувшись з Юдеї.

Зцілення хворого в купальні

5 Після цього настало юдейське свято, й Ісус пішов до Єрусалима. ²Там біля Овечих воріт¹ є купальня, що звалася по-

¹**Овечі ворота** Овечі ворота розташовані в східній стіні Єрусалиму, на північ від храму Соломона. Через ці ворота гнали овець на продаж до міського ринку.

арамейськи¹ Вифезда і мала п'ять критих галерей з колонами. ³У тих галереях лежало багато хворих, сліпих, кривих та немічних².

⁵І був там чоловік, що хворів на той час уже тридцять вісім років. ⁶Коли Ісус побачив, що той чоловік лежить там, і знаючи, що він хворіє так давно, Він запитав: «Хочеш одужати?»

⁷Хворий Йому відповів: «Господи, нікому мене занурити у воду, коли вона починає вирувати. Поки я намагаюся дістатися до купелі, як мене завжди хтось випереджає». ⁸Ісус сказав йому: «Вставай, візьми постіль свою і ходи». ⁹І чоловік одразу ж одужав, узав постіль свою і почав ходити. І було це в суботу.

¹⁰Юдеї почали говорити щойно зціленому: «Сьогодні субота, і Закон забороняє носити постіль у руках!» ¹¹Той відповів: «Чоловік, що зцілив мене, сказав мені: «Візьми постіль свою і ходи». ¹²Тоді вони спитали його: «Хто цей Чоловік, що сказав тобі взяти постіль і йти?» ¹³Але зцілений не знав, хто то був. Оскільки там було багато людей, то Ісус пішов звідти, щоб Його не помітили.

¹⁴Пізніше Ісус знайшов того чоловіка у храмі й мовив до нього: «Ось ти вже й видужав, тож не гріши більше, аби з тобою чогось гіршого не сталося». І той чоловік пішов. ¹⁵І він розповів юдеям, що це Ісус зцілив його. ¹⁶Через те й стали переслідувати юдеї Ісуса, бо Він усе це робив у суботу.

Ісус — Син Божий

¹⁷Ісус сказав їм: «Отець Мій працює весь час безперервно, то й Я мушу так працювати». Через це ще дужче юдеї захотіли вбити Його. ¹⁸Він не лише порушив Закон про суботу, а й Бога Отцем Своїм називав, тим самим ставлячи Себе нарівні з Богом.

¹⁹І мовив Ісус: «Істинно кажу вам: Син нічого не може вчинити зі Своєї волі. Він мусить побачити, що Отець Його робить. Отже, що робить Отець, те й Син Його

робить. ²⁰Отець любить Сина Свого і не приховує від Нього нічого з того, що робить, і покаже Він ще більші звершення, ніж ті, що ви бачили, — тож ви дивуватиметеся. ²¹Так само, як Отець воскрешає померлих і дає їм життя, так і Син повертає життя тим, кому забажає. ^{22–23}Отець нікого не судить. Він віддав право судити Сину Своєму, щоб усі люди шанували Сина, як вони шанують Отця. Людина, яка не шанує Сина, не шанує й Отця, що послав Його. ²⁴Істинно кажу вам: хто чує слово Моє і вірує в Того, Хто послав Мене, має вічне життя. Його не буде засуджено, бо він від смерті перейшов у життя.

²⁵Істинно кажу вам: близький той час, він уже настав, коли померлі почують голос Сина Божого, і всі, хто почує, — матимуть життя. ²⁶Отець є джерелом життя, і Синові Своєму також дарував таку силу. ²⁷Він дав Синові владу бути суддею над людьми, бо Він — Син Людський. ²⁸Не треба дивуватися з того. Надходить час, коли всі, що у могилах лежать, почують голос Сина Людського. ²⁹Вони повстануть із могил. Всі ті, що добро робили, воскреснуть для життя, хто ж зло чинив, — встане, щоб бути засудженим.

Ісус веде далі розмову з юдеями

³⁰Сам Я не можу вдіяти нічого. Суджу Я так, як чую від Бога, і суд Мій справедливий, бо Я не намагаюся робити те, що хочу, а виконую волю Того, Хто Мене послав. ³¹Якщо Я свідчитиму про Себе Сам, то це свідчення не матиме сили. ³²Але є Інший, Хто свідчить про Мене, і Я знаю, що саме Його свідчення і мають силу.

³³Ви посилали людей до Іоана, і він підтвердив, що все це правда. ³⁴Та Я не покладаюся на свідчення людей, а кажу це, щоб ви могли спастися. ³⁵Іоан був наче той світильник, що поки світить, то дає світло, і ви з радістю приймали його якийсь час. ³⁶Та в Мене Самого є свідоцтво про Себе більше, ніж те, що дав Іоан, бо те, що Отець звелів Мені виконати, і те, що Я роблю зараз, свідчить про Мене і вказує на те, що Отець послав Мене.

^{37–38}Навіть Отець Мій, що послав Мене, Сам свідчить на Мою користь. Ви, люди, ніколи не чули Його голосу й не бачили

¹арамейська мова мова, якою розмовляли юдеї в першому столітті нашої ери.

²У тих ... немічних Деякі грецькі списки мають тут вірш 4: «Вони чекали, поки вода почне вирувати. І час від часу ангел Господній сходив з неба, щоб збовтати воду. І той, хто першим входив у ту воду, одразу видужував, хоч би якою хворобою він страждав».

Його обличчя, ви не маєте слова Його у своєму серці, бо не вірите у Того, Кого Бог послав.

³⁹Ви вивчаєте Святе Письмо, бо думаєте, що через нього знайдете вічне життя. Але ж це саме Святе Письмо свідчить і про Мене!⁴⁰Та ви не хочете прийти до Мене, щоб знайти вічне життя.⁴¹Я не приймаю похвали від людей.⁴²Але Я знаю вас і знаю, що ви не любите Бога у серці своєму.⁴³Я прийшов до вас в ім'я Отця Свого, та ви не приймаєте Мене, але якщо хтось інший прийде від свого імені, то ви його приймете!⁴⁴Як же ви можете повірити в Мене, коли приймаєте похвалу один від одного, та не шукаєте тієї похвали, що йде від Бога Єдиного?

^{45–46}Не думайте, що Я вас звинувачуватиму перед Отцем. Мойсей, на якого ви покладали свої надії, звинуватить вас. Якби ви справді вірили Мойсею, то повірили б і Мені, бо Мойсей писав про Мене.⁴⁷Але якщо ви не вірите в те, що він писав, то як же ви повірите словам Моїм?»

Як Ісус нагодував понад п'ять тисяч чоловік

БПісля цього Ісус подався на другий бік Галилейського озера, що зветься також Тиверіадським¹. ²Великий натовп людей ішов за Ним, бо вони бачили чудо, що здійснив Ісус над хворим. ³Але Він зійшов на гору й сів там разом зі Своїми учнями.⁴Наближалось свято юдейської Пасхи².

⁵Підвівши очі й побачивши, що великий натовп іде до Нього, Ісус запитав Пилипа: «Де нам купити достатньо хліба, щоб нагодувати цих людей?»⁶Він мовив так, щоб випробувати Свого учня, бо вже знав, що робитиме.

⁷І відповів Пилип Йому: «І за двісті динарів³ не купиш достатньо хліба, щоб кожному було по шматочку». ⁸Інший з учнів Ісуса, Андрій, брат Симона-Петра, каже: ⁹«Ось хлопчина, що має п'ять ячмінних хлібин і дві рибини, та це ніщо на таку кількість людей».

¹**Тиверіадське озеро** Галилейське озеро зветься також Генісаретським в Євангелії від Луки 5:1.

²**Пасха** весняне юдейське свято, що відзначалося в пам'ять про вихід юдеїв з Єгипту.

³**Динар** срібна монета, приблизно дорівнював денному заробітку робітника.

¹⁰І тоді Ісус сказав: «Нехай люди посідають». У тому місці гарно росла трава, тож усі повсідалися. І було там тисяч п'ять чоловіків.¹¹Тоді Ісус узяв хлібини, воздавши Богові дяку, розділив між тими, що сиділи навколо. Так само Він і рибу розділив — кожному, хто скільки хотів.

¹²Коли всі наїлися, Ісус мовив до Своїх учнів: «Позбирайте всі залишки, щоб нічого не пропало». ¹³Тож учні позбирали всі шматки й наповнили дванадцять кошиків залишками від п'яťох ячмінних хлібин, після того, як усі поїли.

¹⁴Побачивши чудо, здійснене Ісусом, усі люди казали: «Цей Чоловік і справді пророк, що мав прийти у світ!»¹⁵Ісус знав, що люди хочуть оголосити Його своїм царем. От-от вони вже повинні були прийти. Через те Він знову подався в гори, щоб побути на самоті.

Ісус іде по воді

¹⁶Коли настав вечір, Ісусові учні пішли вниз до озера. ¹⁷Вже сутеніло, а Ісус усе ще не приходив до них. Тоді вони сіли в човен і попливли через озеро назад до Капернаума.¹⁸Здійнявся сильний вітер, і хвилі ставали все вищими. ¹⁹Коли вони пропливли кілометрів п'ять — шість, то побачили Ісуса, що йшов по озеру й підходив уже до човна. Учні Його дуже перелякалися. ²⁰Але Ісус мовив до них: «Це Я! Не бійтеся!»²¹Як Він сказав це, вони взяли Його до човна й одразу допливли до берега, до того місця, куди прямували.

Люди йдуть до Ісуса

²²Наступного дня люди, що залишалися на протилежному березі озера, побачили там лише один човен. Вони знали, що Ісус не сів у човен разом зі Своїми учнями. Вони знали, що ті попливли самі. ²³Та деякі човни прибули туди з Тиверіади. Вони зупинилися недалеко від місця, де напередодні люди їли хліб, після того, як Господь воздав дяку за їжу.²⁴І побачивши, що там не було ні Ісуса, ні Його учнів, усі посідали у човни й попливли до Капернаума шукати Його.

Ісус — хліб життя

²⁵Знайшовши Його на другому боці озера, вони запитали: «Вчителю, коли Ти прибув сюди?»²⁶Ісус мовив у відповідь: «Істинно

кажу вам: ви шукаєте Мене не тому, що побачили чудесні знамення, а через те, що їли хліб і наїлися досхочу.²⁷ Працюйте не заради їжі земної, що гине, а заради їжі, що ніколи не псується і дає вічне життя, їжі, яку дасть вам Син Людський. Адже прихильністю Своєю відзначив Його Бог-Отець».

²⁸Тоді вони знову запитали Його: «З чого ми маємо почати, аби зробити те, що Бог бажає?»²⁹ І відповів Ісус: «Це Бог бажає: «Вірте Тому, Кого Він послав». ³⁰Люди сказали: «Яке чудо здійсниш, щоб ми побачили й повірили Тобі? Що Ти зробиш?»³¹ Наші пращури їли манну небесну¹ в пустелі, як про це написано у Святому Письмі: «Він послав їм хліб з Небес, щоб вони їли»².

³²Ісус їм відповів: «Істинно кажу вам: не Мойсей послав вам хліб з Небес. Це Отець Мій дає вам справжній хліб з Небес.³³ Адже хліб Божий — це Той, Хто сходить з Небес і дарує життя світові». ³⁴«Господи, дай же нам того хліба зараз і завжди давай надалі», — сказали вони.

³⁵Ісус відповів: «Я і є той хліб, що дарує життя. Хто до Мене приходиться, ніколи не буде голодний, хто вірить у Мене, той ніколи не буде спраглий.³⁶ Я й раніше казав вам, що бачите ви Мене, але й досі не вірите.

³⁷Кожен прийде до Мене, кого Отець Мій дасть Мені, і Я ніколи не прожену того, хто прийде до Мене.³⁸ Бо Я зійшов з Небес не для того, щоб чинити те, що Мені Самому хочеться, а щоб виконати волю Того, Хто послав Мене.³⁹ Ось Його воля: щоб Я не розгубив нічого з даного Мені Богом, щоб повернув усіх до життя в останній день.⁴⁰ Саме така воля Отця Мого: щоб кожен, хто побачить Сина і повірить у Нього, мав вічне життя. І Я воскресну того в останній день».

⁴¹Тоді юдеї почали висловлювати своє невдоволення Ним, бо Він сказав: «Я — хліб, що зійшов з Небес». ⁴²Вони казали: «Хіба Він не Ісус, Йосипів Син? Чи не знаємо Його батька й матір? Як же Він може казати тепер, що зійшов з Неба?»

¹Мання небесна — чудесна їжа, що падала щодня з неба в пустелі. Так Бог підтримував народ Ізраїльський під час виходу з Єгипту.

²Вірш 31 Псалми 77:24.

⁴³У відповідь Ісус мовив до них: «Облиште ремствувати поміж себе.⁴⁴ Ніхто не може прийти до Мене, доки Отець, що послав Мене, не приведе його. А Я поверну його до життя в останній день.⁴⁵ Пророки писали: «І Бог їх усіх навчить»³. Кожен, хто слухає Отця і навчається у Нього, приходиться до Мене.⁴⁶ Лише Той бачив Отця, Хто прийшов від Нього. І ніхто інший Його не бачив.

⁴⁷Істинно кажу вам: хто вірить, той має вічне життя.⁴⁸ І Я — той хліб, що дає життя.⁴⁹ Ваші пращури їли манну небесну в пустелі, але вони вмерли.⁵⁰ Я ж — той хліб, що йде з Небес, а кожний, хто його з'їсть, той не помре ніколи.⁵¹ Я — хліб живий, що зійшов з Небес, і хто скуштує цього хліба, той житиме вічно. Хліб, що я дарую, — тіло Моє, що віддаю за життя світу».

⁵²Тоді юдеї почали сперечатися поміж себе, кажучи: «Як Він може дати нам Своє тіло, щоб ми Його їли?»⁵³ А Ісус їм на те відповів: «Істинно кажу вам: поки не покуштуєте тіла Сина Людського і не вип'єте крові Його, не матимете життя в собі.⁵⁴ Той, хто їсть Тіло Моє і п'є кров Мою, має вічне життя, і Я воскресну того в останній день.⁵⁵ Тіло Моє — то істинна їжа, а кров Моя — істинний напій.⁵⁶ Той, хто їсть тіло Моє і п'є кров Мою, лишається в Мені, а Я — в ньому.⁵⁷ Як Отець Живий Мене послав, і Я живу Отцем Своїм, так само і той, хто їсть тіло Моє, житиме Мною.⁵⁸ Ось що це за хліб, що з Неба зійшов. Це не так, як пращури ваші, що їли манну небесну і помирали. Той же, хто їстиме цей хліб, житиме вічно».⁵⁹ Все це Ісус говорив, навчаючи в синагозі в Капернаумі.

Ісусове Слово про вічне життя

⁶⁰Багато хто з Ісусових учнів, почувши це, сказав: «Таке вчення важко сприйняти. Хто може прийняти таке?»⁶¹ Ісус Сам знав, що Його учні нарікали на це, тож спитав: «Ви турбуєтеся про це вчення? ⁶²А якщо побачите, як Син Людський повертається туди, звідки Він прийшов?»

⁶³Лише Дух приносить життя. Тіло ж не має ніякого значення. Слова, що Я мовив вам, — Дух, і вони дають життя. Та є серед вас такі, що не вірять».⁶⁴ (Він так сказав, бо

³«І Бог ... навчить» Ісаї 54:13.

знав від самого початку тих, хто не віритиме, і того, хто зрадить Його). А потім додав: ⁶⁵«Ось чому Я сказав вам, що жоден не зможе прийти до Мене, доки Отець не дозволить йому». ⁶⁶Після цього багато хто з Його учнів повернули назад і більше не йшли за Ним.

⁶⁷Тоді Ісус запитав у дванадцятьох апостолів: «Невже й ви теж хочете покинути Мене?» ⁶⁸У відповідь Йому Симон — Петро сказав: «Господи, до кого ж ми підемо? Ти маєш слова, що приносять вічне життя. ⁶⁹Ми повірили в Тебе, ми знаємо, що Ти — Божий Святий».

⁷⁰Ісус відповів їм: «Хіба Я не вибрав вас дванадцятьох? Але один із вас — диявол!» ⁷¹Він казав про Юду, сина Симона Іскаріота, бо хоч той і був одним з дванадцятьох апостолів, але мав зрадити Ісуса.

Ісус і Його брати

⁷Після цього Ісус мандрував по Галилеї. Він не хотів мандрувати по Юдеї, бо юдеї намірялися Його вбити.

²Наближався час юдейського свята Куців. ³Тож Його брати сказали Йому: «Тобі слід іти звідси до Юдеї на свято, щоб Твої послідовники могли побачити Твої діла. ⁴Ніхто не тримає в тайні свої вчинки, якщо хоче бути відомий усім людям. Отже, якщо Ти можеш зробити це, то покажеш Себе світові». ⁵Навіть Його брати не вірили в Нього.

⁶Тоді Ісус мовив до них: «Ще час Мій не настав, але вам годиться будь-який час, щоб піти туди. ⁷Світ не може ненавидіти вас, а Мене він ненавидить, бо Я кажу людям, що вчинки їхні грішні. ⁸Ви самі йдіть на свято. Я ж туди зараз не піду, бо час Мій іще не настав».

⁹Сказавши так, Ісус залишився в Галилеї. ¹⁰Коли брати Його пішли на свято, Він також пішов, але не відкрито, а таємно. ¹¹Юдеї шукали Його на святі, кажучи: «Де той Чоловік?» ¹²І багато хто поміж себе перешепотіли про Нього в натовпі. Одні казали: «Він — добра Людина»; інші — «Ні, Він обдурює людей». ¹³Та ніхто не говорив про Нього відкрито, бо всі боялися юдейських правителів.

Ісус навчає у храмі

¹⁴А коли вже настала середина свята, Ісус увійшов у храм і почав навчати. ¹⁵Юдеї дуже здивувалися. Вони питали: «Звідки цей Чоловік знає так багато, ніколи не вчившись?» ¹⁶У відповідь Ісус мовив їм: «Те, чого Я навчаю, належить не Мені. Моє вчення йде від Того, Хто послав Мене».

¹⁷Якщо людина хоче виконати волю Божу, то зрозуміє, звідки йде вчення — від Бога, чи від Мене Самого. ¹⁸Той, хто говорить від себе самого, намагається здобути славу лише собі. Хто ж прагне здобути славу Тому, Хто послав Його — правдивий, і немає кривди в Ньому. ¹⁹Хіба Мойсей не дав вам Закон? Та жоден із вас не дотримується його. Чому ви намагаєтесь вбити Мене?» ²⁰І натовп озвався: «Чи Ти навіжений? Хто хоче Тебе вбити?»

²¹У відповідь Ісус мовив: «Я здійснив одне чудо, і ви всі здивовані. ²²Мойсей дав вам обряд обрізання¹, але обрізання прийшло від предків ваших, а не від Мойсея. Ви ж інколи обрізаєте немовлят навіть по суботах! ²³Якщо вже обрізання робите по суботах, щоб не порушити Закону Мойсеевого, то чому ж гніваєтеся на Мене через те, що Я зцілив людину в суботу? ²⁴Не судить за зовнішніми ознаками, будьте обережні й судить судом праведним».

Люди вважають, що Ісус — Христос

²⁵Тоді деякі мешканці Єрусалима почали казати: «Чи не Той це Чоловік, Якого хочуть убити? ²⁶Та гляньте! Він розмовляє з натовпом відкрито, і ніхто Його не зупиняє. Може, правителі наші й справді знають, що Він — Христос? ²⁷Проте ми знаємо, звідки родом цей Чоловік. А коли справжній Христос прийде, ніхто не знатиме, звідки Він прийшов».

²⁸Навчаючи у храмі, Ісус голосно сказав: «Ви знаєте Мене, і знаєте, звідки Я родом, і все ж Я прийшов не зі Своєї волі, а з волі Того, Хто послав Мене. Він — істинний. Ви Його не знаєте. ²⁹Але Його знаю Я, бо прийшов Я від Нього, Він послав Мене».

³⁰Коли Ісус промовив це, люди намірилися схопити Його, але ніхто не

¹обрізання Згідно з цим обрядом, кожному юдейському хлопчику обрізали крайню плоть. Це робилося на знак договору між Господом і Авраамом.

наважився навіть торкнутися Ісуса, бо час Його ще не прийшов. Багато людей повірили в Нього. ³¹Вони говорили: «Невже коли Христос прийде, то здійснить більше чудес, ніж цей Чоловік?»

Юдеї намагаються схопити Ісуса

³²Фарисеї почули, що люди кажуть про Ісуса, і разом з первосвященниками послали варту схопити Його. Тоді Ісус сказав: ³³«Люди, Я ще трохи побуду з вами, а потім повернуся до Того, Хто послав Мене! ³⁴Ви шукатимете Мене, та не знайдете, бо не зможете піти туди, де Я буду».

³⁵Юдейські правителі почали говорити поміж себе: «І куди це Він збирається піти, що ми Його не знайдемо? Може, Він піде до наших людей, що живуть у грецьких містах, і там навчатиме греків? ³⁶Що Він мав на думці, кажучи: «Ви шукатимете Мене, та не знайдете?» І ще: «Туди, де Я буду, ви не зможете піти?»

Слова Ісуса про Святий Дух

³⁷Настав останній і головний день свята. Ісус підвівся й голосно промовив: «Якщо хто з вас відчуває спрагу, нехай підійде до Мене і нап'ється. ³⁸Хто вірить у Мене, то як сказано у Святому Письмі, ріки живої води потечуть із серця його»¹. ³⁹Ісус казав це, маючи на увазі Дух Святий, що зійде на тих, хто повірить у Нього. Тоді Дух Святий ще не був дарований людям, бо Ісус іще не був піднесений до слави Своєї.

Юдейські правителі відмовляються повірити в Ісуса

⁴⁰Деякі люди з натовпу, почувши ці слова, почали казати: «Цей Чоловік і справді пророк». ⁴¹Інші говорили: «Цей Чоловік — Христос». А треті промовляли: «Хіба Христос прийде з Галилеї? ⁴²Хіба не сказано у Святому Письмі, що Христос — один із Давидових² нащадків і прийде Він із Вифлеєма, міста, де Давид жив?» ⁴³Так усі люди розділилися, бо мали різні думки про Ісуса. ⁴⁴Дехто хотів заарештувати Його, але

жоден не наважився навіть пальцем торкнутися Його.

⁴⁵Тож варта пішла назад до первосвящеників і фарисеїв. Ті запитали воїнів: «Чому ж ви не привели Його сюди?» ⁴⁶І воїни відповіли: «Ніхто досі не говорив так, як Цей Чоловік!» ⁴⁷Тоді фарисеї сказали їм: «Невже й вас Він зміг обдурити? ⁴⁸Чи вірить у Нього хтось із правителів та фарисеїв? Ні. ⁴⁹А ці люди, що повірили, вони не знають Закону, вони прокляті Богом!» ⁵⁰Серед них був чоловік на ймення Никодим, який і раніше приходив до Ісуса. То він сказав: ⁵¹«Наш Закон не засуджує людину, спершу не вислухавши її і не визнавши, що вона вчинила, чи не так?»

⁵²А фарисеї та книжники відповіли Никодимові: «Чи не із Галилеї часом і ти? Вчи Святе Письмо, то й побачиш, що не приходять пророк з Галилеї». ⁵³Після цього всі вожді юдейські розійшлися по своїх домівках.

Звинувачення жінки в перелюбі

8 А Ісус вирушив на Оливну гору³. ²Рано-вранці наступного дня Він знову пішов у храм. Усі люди посходилися до Нього. Тоді Він сів і почав навчати. ³⁻⁴Книжники й фарисеї привели жінку, яку заскочили в перелюбі, поставили її перед людьми й сказали Йому: «Вчителю, цю жінку якраз застали, коли вона чинила перелюб. ⁵Закон Мойсеїв наказує нам закидати таких жінок камінням. А що Ти на це скажеш?»

⁶Вони говорили так, щоб випробувати Ісуса й використати Його відповідь проти Нього Самого. Ісус же нахилився й почав писати щось пальцем на землі. ⁷А вони не переставали питати. Тоді Він устав і мовив до них: «Той серед вас, хто без гріха, нехай перший кине в неї камінь». ⁸Знову, нахилившись, Він почав писати по землі. ⁹І почувши ці слова, всі почали розходитися. Спочатку старші, а за ними й молодші. Зосталися лише Ісус та жінка, що стояла перед Ним. ¹⁰Підвівся Ісус і мовив до неї: «Жінко, де ж усі? Чи жоден із них не визнав тебе винною?»

¹Вірш 38 Ісаія 12:3.

²Давид цар Ізраїльський, нар. 1085 р. до н.е. Видатний воєначальник, поет, мудрець.

³Оливна гора одна з гір, що стоїть на схід від Єрусалима, відділена від нього Кедронською долиною.

¹¹«Жоден, Добродію», — відповіла вона.

«То й Я не виню тебе, — сказав Ісус. — Іди собі й більше не гріши!»¹.

Ісус — Світло світу

¹²Пізніше Ісус знову розмовляв з людьми. Він так їм казав: «Я — Світло світу. Той, хто слідом іде за Мною, ніколи не йтиме у пільмі, бо Світло, що несе життя, завжди буде з ним». ¹³І сказали Йому фарисеї: «Ти свідчиш Сам про Себе, і тому ці свідчення не істинні». ¹⁴Ісус відповів їм: «Якщо Я свідчу Сам про Себе, Мої свідчення істинні, бо Я знаю, звідки прийшов, і куди йду, а ви не знаєте, звідки Я прийшов чи куди Я йду. ¹⁵Ви, люди, судите Мене так, як судите будь-яку іншу людину. Я ж не суджу нікого. ¹⁶Та якщо Я судитиму, то Мій суд буде істинний, оскільки, коли я суджу, Я не один, а Отець, що послав Мене, зі мною і судитимемо ми разом. ¹⁷Адже написано в Законі вашому, що коли двоє свідчать одне й те саме, то їхні свідчення — істинні. ¹⁸Я свідчу Сам про Себе, та Отець, що послав Мене, свідчить про Мене».

¹⁹Тоді Його спитали: «Де ж Твій Отець?» Ісус відповів: «Ви не знаєте ні Мене, ні Отця Мого. Якби ви знали Мене, то знали б і Отця Мого». ²⁰Промовляв Він ці слова, коли навчав у храмі, стоячи біля скарбниці. Й ніхто Його не схопив, бо час Його тоді ще не прийшов.

Юдеї не розуміють Ісуса

²¹І знову Він промовив до них: «Я залишу вас, і ви будете шукати Мене, але помрете в гріху своєму, і не зможете прийти туди, куди Я йду». ²²Тоді юдеї почали питати один одного: «Ви гадаєте, Він уб'є Себе? Сказав же Він: «Ви не можете прийти туди, куди Я йду».

²³І тоді Ісус мовив: «Ви всі народилися на землі. Я ж посланий Небом. Ви належите цьому світові, а Я — ні. ²⁴І тому Я кажу, що ви всі помрете грішні. Так, ви помрете з гріхами своїми, якщо не повірите, що Я є Той, Хто Я є»². ²⁵Люди запитали Його: «Хто ж Ти є?» Ісус відповів: «Я є Той, про Кого Я говорив вам з самого початку. ²⁶Я міг би

багато чого сказати про вас. Я міг би судити вас. Але Той, Хто послав Мене — істинний. І Я кажу людям лише те, що чув від Нього».

²⁷Люди не знали, що Ісус говорить про Отця Свого. ²⁸А далі Він мовив: «Коли вознесете Сина Людського, тоді пізнаєте, що Я є Той, Хто Я є. Я нічого не роблю від Себе Самого, Своєю волею, а кажу лише те, чого Отець навчив Мене.

²⁹Той, Хто послав Мене, — зі Мною. Він Мене не покинув, бо Я завжди виконую Його волю». ³⁰Почувши ці слова, багато людей повірили в Нього.

Ісус говорить про звільнення від гріхів

³¹Тоді Ісус почав говорити тим юдеям, що повірили в Нього: «Якщо ви будете дотримуватися Мого вчення, то насправді станете учнями Моїми. ³²Ви пізнаєте істину, й вона принесе вам визволення». ³³І сказали Йому юдеї: «Ми Авраамові³ нащадки. Ми ніколи не були нічийми рабами! То що Ти маєш на увазі, коли говориш, що ми будемо вільні?»

³⁴Ісус відповів: «Істинно кажу вам: кожен, хто грішить — раб гріха. ³⁵Раб не залишиться навечно в сім'ї господаря, а Син завжди залишатиметься Сином⁴. ^{36–37}Тож якщо Син звільнить вас, ви будете справді вільні. Я знаю, що ви Авраамові нащадки, але ви прагнете вбити Мене, оскільки не можете прийняти Моє вчення. ³⁸Я розповідаю вам про те, що бачив в Отця Свого, ви ж робите те, чого навчилися від свого батька».

³⁹І відповіли Йому юдеї: «Авраам наш батько!» А Ісус їм на те: «Якби ви були Авраамові діти, то чинили б так, як Авраам робив. ⁴⁰Ви ж хочете вбити Мене. Ви хочете вбити Чоловіка, який повідав вам істину, почуту від Бога. Авраам не робив так. ⁴¹Ви ж робите так, як ваш батько». «Ми не незаконнонароджені, — мовили вони, — у нас один батько — це Бог!»

⁴²На те Ісус відповів: «Якби Бог був вашим батьком, то ви б любили Мене, бо Я прийшов від Бога, і ось Я тут. Я не прийшов зі Своєї волі, бо Він послав Мене. ⁴³Чому ж ви не розумієте того, що Я кажу? Через те,

¹Вірш 11 Найстаріші та найкращі грецькі списки Іоана не мають віршів 7:53-8:11.

²Так ... Я є Вихід 3:14.

³Авраам праотець юдейського народу.

⁴Раб ... Сином Мається на увазі: Син — Христос, раби — усі люди, сім'я — Царство Небесне.

що неспроможні прийняти вчення Моє.⁴⁴ Диявол вам батько, тож ви прагнете виконувати його волю. Він був убивцею з самого початку і ніколи не був на боці істини, бо немає її в нього. Коли він каже неправду, то це природно для нього, бо він сам брехун і породжує брехню.⁴⁵ А ви не бажаєте вірити Мені тому, що Я кажу правду.

⁴⁶Хто з вас може засвідчити, що Я винен у гріхах? Ніхто. То чому ж ви не вірите Мені, коли Я кажу правду? ⁴⁷Той, Хто від Бога — слухає Божі слова. Ви їх не слухаєте, тому що ви не від Бога».

Ісус говорить про Себе й про Авраама

⁴⁸Юдеї Йому відповіли на те: «Хіба ж ми не праві, коли кажемо, що Ти самаритянин і навіжений?» ⁴⁹Ісус мовив: «Не навіжений Я, а шаную Отця Мого, а ви намагаєтеся ганьбити Мене.⁵⁰ Я не шукаю слави для Себе. Є Той, що прагне прославити Мене. Він же є і суддею.⁵¹ Істинно кажу вам: хто дотримуватиметься вчення Мого, той ніколи не спізнає смерті».

⁵²Юдеї мовили до Ісуса: «Тепер ми точно знаємо, що Ти навіжений. Авраам і пророки померли, а Ти кажеш, що той, хто прийме вчення Твоє ніколи не спізнає смерті.⁵³ Чи, може, Ти вважаєш Себе більшим від нашого батька Авраама? Але ж він помер, і пророки теж. То ким же Ти Себе вважаєш?»

⁵⁴Ісус мовив: «Якби Я Сам славив Себе, то це нічого не означало б. Той же, Хто прославляє Мене — це Мій Отець, Кого ви називаєте своїм Богом.⁵⁵ Ви Його ніколи не знали, а Я знаю. Якби Я сказав, що не знаю Його, то був би таким же брехуном, як і ви, люди. Але Я знаю Його і виконую волю Його.⁵⁶ Прабатько ваш Авраам був радий, що міг побачити день, коли Я прийшов. Він побачив це і щасливий з того».

⁵⁷Юдейські правителі сказали: «Тобі ще й п'ятдесят років немає, а ти кажеш, що бачив Авраама». ⁵⁸І мовив Ісус до них: «Істинно кажу вам: перш ніж Авраам був, Я є!»¹. Почувши це, вони схопили каміння, щоб закидати Його. ⁵⁹Та Ісус сховався і потім вийшов із храму.

¹ І мовив ... Я є Цей вірш, як ім'я Бога у книзі Вихід 3:14. Тому люди зрозуміли так, що це була заява на Божественність.

Ісус зціляє сліпого від народження

⁹По дорозі Ісус побачив чоловіка, що був сліпий від народження.² Учні спитали: «Вчителю, хто згрішив: він сам чи його батьки, що цей чоловік сліпий від народження?» ³Ісус тоді відповів: «Ні він, ані батьки його. Він народився сліпим заради того, щоб Бог виявив Свою силу, коли він зцілиться.⁴ Поки ще день, ми маємо виконувати волю Того, Хто послав Мене. Коли ж ніч настане, ніхто не може працювати.⁵ Поки Я є у світі, Я — Світло світу».

⁶⁻⁷Мовивши це, Він сплюнув на землю, тоді змішав слину з землею, помастив цим очі сліпого і сказав: «Йди й умийся в купальні Силоам» (що означає «посланець»). Тож він пішов, умився й повернувся зрячий.⁸ Тоді сусіди й усі, хто звик бачити його жебраком, запитали: «Чи не той це чоловік, що сидів тут старцем?» ⁹Одні казали: «Так, це він». Інші: «Ні, він лише схожий на того». Він же сам сказав: «Я саме той сліпий». ¹⁰І тоді його запитали: «Як же ти прозрів?» ¹¹На те він відповів: «Чоловік, ім'я Якого Ісус, змішав слину Свою з землею, помазав цим мої очі й мовив до мене: «Йди й умийся в Силоамі». Я пішов, умився там, після чого й прозрів». ¹²Тоді його запитали: «Де ж той Чоловік?» А він відповів: «Я не знаю».

Фарисеї допитують чоловіка, що прозрів

¹³І привели чоловіка, що раніше був сліпим, до фарисеїв.¹⁴ (А відбулося все це, — коли Ісус змішав слину з землею, і коли прозрів сліпий, — у суботу.) ¹⁵І знову фарисеї питали його, як це сталося, що він прозрів. І той відповів: «Він змастив мені очі брудом, я вмився і зараз бачу».

¹⁶Деякі фарисеї почали казати: «Цей Чоловік не від Бога, бо не дотримується Закону про суботу». Та інші сказали: «Чи може грішник чинити такі чудесні діла?» Тож серед них виникла суперечка.¹⁷ Тоді вони знову звернулися до сліпого: «Що ти можеш сказати про Чоловіка, який повернув тобі зір?» І той відповів: «Він — пророк».

¹⁸⁻¹⁹Та юдейські правителі не вірили, що цей чоловік був сліпим і враз прозрів. Тож покликали його батьків і запитали: «Чи це ваш син — про кого кажете, що він

народився сліпим? То як же він став зрячим?» ²⁰Його батьки відповіли: «Ми знаємо, що це наш син, і що народився він сліпим. ²¹Але ми не знаємо ні як сталося, що він може тепер бачити, ані того Чоловіка, що повернув йому зір. Запитайте в нього! Він уже достатньо дорослий і може розповісти про себе сам».

²²Його батьки сказали так, бо боялися юдейських правителів, які попередньо змовилися, що як хтось визнає Ісуса Христом, то вони того виженуть із синагоги. Тому й сказали батьки: ²³«Він уже дорослий. Запитайте в нього!»

²⁴Тоді юдейські правителі вже вдруге покликали чоловіка, що прозрів, і знову звернулися до нього: «Заклинаємо тебе, скажи правду перед Богом. Ми знаємо, що той Чоловік грішний».

²⁵І він відповів: «Я не знаю, грішний той Чоловік, чи ні. Я знаю лиш одне: я був сліпий, а зараз бачу!» ²⁶Тоді вони запитали: «Що Він тобі зробив? Як Він повернув тобі зір?» ²⁷«Я ж уже вам розповідав, — відповів він, — але ви не слухали мене! То навіщо ж ви знову хочете почути це? Чи, може, теж хочете стати Його учнями?»

²⁸Тоді, намагаючись образити його, вони сказали: «Це ти Його учень, а ми — Мойсееві учні. ²⁹Ми знаємо, що Бог розмовляв з Мойсеєм, та не знаємо, звідки цей Чоловік». ³⁰А чоловік, що прозрів, їм відповів: «Дивина, що ви не знаєте, звідки Він, адже Він повернув мені зір! ³¹Ми знаємо, що Бог не слухає того, що кажуть грішники. Він слухає лише благовірних, тих, хто виконує Його волю. ³²Ще ніколи не чувано, щоб хтось дав зір людині, народженій сліпою. ³³Якби цей Чоловік не був від Бога, то не зміг би зробити такого».

³⁴Тоді фарисеї розгнівалися й сказали: «Ти завжди був грішником і народжений увесь у гріху, а тепер намагаєшся повчати нас?» І вони вигнали його з синагоги. ³⁵Ісус, почувши, що вони вигнали цього чоловіка з синагоги, знайшов його і мовив: «Чи віриш ти у Сина Людського?» ³⁶Той його спитав: «А Хто ж Він, Господи? Скажи мені, щоб я міг повірити в Нього». ³⁷Тоді Ісус і каже: «Ти Його вже бачив, це Той, з Ким ти розмовляєш зараз». ³⁸«Я вірю, Господи!» — сказав чоловік і впав перед Ним на коліна.

³⁹Ісус вів далі: «Я прийшов у цей світ судити, щоб сліпі прозріли, а зрячі осліпли».

⁴⁰Дехто з фарисеїв, що були з Ним, почувши це, мовили: «Адже ми не сліпі, це вже напевно». ⁴¹А Ісус їм відповів: «Якби ви були сліпі, то не були б винні в гріхах. Ви ж кажете: «Ми зрячі». Отож і гріхи ваші залишаються з вами».

Пастух і його вівці

10 Істинно кажу вам: хто заходить до Овечого загону не через хвіртку, той злодій і грабіжник, він хоче покрасти овець. ²Хто ж через хвіртку входить — той вівчар своєї отари. ³Сторож відчиняє йому ворота, а вівці слухаються його голосу. Він кличе кожную свою вівцю по імені і виводить їх із загону. ⁴Коли ж виведе, то йде попереду, а вівці йдуть слідом, бо знають його голос. ⁵Та ніколи вони не підуть за незнайомцем, швидше повтікають від нього, не знаючи його голосу».

⁶Ісус розповів їм цю притчу, та ніхто не зрозумів, що Він казав. ⁷І знову Ісус мовив: «Істинно кажу вам: Я і є ті ворота для овець. ⁸Всі ж, хто приходив до Мене — то злодії і грабіжники. Але вівці їх не слухалися. ⁹Я і є ті ворота, і якщо хтось увійде через Мене, то матиме спасіння. Він увійде і вийде, знайшовши те, що йому потрібно. ¹⁰Злодій приходить, щоб грабувати, вбивати й руйнувати. Я ж прийшов, щоб люди мали життя і мали його в досталь. ¹¹Я добрий пастух. А добрий пастух і життя віддасть за овець. ¹²Наймит — то не пастух, і вівці не належать йому. Побачивши вовка, він кидає овець і тікає геть. Вовк нападає на отару, й вівці кидаються врозтіч. ¹³Наймит тікає, бо його просто найняли, і йому однаково, що станеться з вівцями».

¹⁴Я добрий пастух. Я знаю своїх овець, і вони знають Мене. ¹⁵Так само, як Отець знає Мене, а Я знаю Отця Свого, і життя Своє Я віддам за овець. ¹⁶Я маю ще й інших овець, що не з цієї отари. І Я маю привести їх сюди, щоб вони чули голос Мій і стали єдиною отарою з одним пастухом».

¹⁷Через те Отець і любить Мене, що Я віддаю життя Своє, а потім здобуду його знову. ¹⁸Ніхто не забирає його в Мене. Я Сам віддаю його з власної волі. Я маю владу віддати життя й одержати його знову. І маю наказ такий від Отця Свого».

¹⁹Після цих слів юдеї знову розділилися в суперечці. ²⁰Багато хто з них казав: «Він

навіжений і з'їхав з глузду. Навіщо ви Його слухаєте?» ²¹Інші заперечували: «То не навіженого слова. Чи може навіжений сліпого зробити зрячим?»

Юдеї проти Ісуса

²²Тим часом прийшло в Єрусалим свято Відновлення¹. Стояла зима. ²³Ісус походжав у храмі по Соломоновому ганку². ²⁴Навколо Нього зібралися юдеї. Вони почали казати: «Як довго Ти триматимеш нас у непевності? Якщо Ти Христос, то скажи нам одверто». ²⁵Ісус відповів: «Я вам уже казав, але ви не повірили. Все, що Я здійснюю в ім'я Отця Свого, свідчить на Мою користь. ²⁶Та ви не вірите, бо не належите до Моєї пастви. ²⁷Ті ж, хто належить, слухаються голосу Мого. Я знаю їх, і вони йдуть за Мною. ²⁸І дарую Я їм вічне життя. Вони ніколи не помруть, і ніхто їх не вирве з рук Моїх.

²⁹Мій Отець, що дав їх Мені, Він більший за всіх. Тож ніхто не зможе вирвати тих, хто йде за Мною, з рук Отця Мого. ³⁰Отець Мій і Я — єдині».

³¹Знову юдеї почали братися за каміння, щоб побити Його. ³²А Ісус мовив: «Багато добрих справ зробив Я перед очима вашими в ім'я Отця Мого. За котру ж із тих добрих справ ви хочете побити Мене камінням?»

³³Тоді юдеї відповіли Йому: «Не за добрі вчинки ми хочемо побити Тебе камінням, а за те, що ганьбиш Бога, за те, що Ти, простий смертний, намагаєшся Себе за Бога видати». ³⁴І сказав Ісус: «Хіба не написано у вашому Законі: «Я сказав, що ви боги»? ³⁵⁻³⁶Отже, тих, до кого прийшло слово Боже, Він назвав «богами» (а Святе Письмо не відкинеш). Ви ж на Того, Кого Отець освятив і послав у світ, кажете: «Ти ганьбиш Бога». І то лише тому, що Я сказав: «Я Син Божий».

³⁷Якщо Я не роблю того, що Отець Мій звелів Мені робити, тоді не вірте Мені. ³⁸Навіть якщо ви не вірите в Мене, то

повірте хоча б у діла Мої. Так ви дізнаєтесь і зрозумієте, що Отець Мій у Мені, а Я в Отці Своєму».

³⁹Юдеї знову хотіли схопити Його, та не змогли цього зробити — Ісус не дався їм у руки.

Ісус по той бік ріки Йордан

⁴⁰⁻⁴¹Ісус знову вирушив на інший бік Йордану, на те місце, де раніше Іоан хрестив людей. Він залишався там, і багато людей приходило до Нього, кажучи: «Іоан не здійснював ніяких чудес, та все, що казав він про цього Чоловіка, правда!» ⁴²І багато з тих, хто був там, повірили в Нього.

Смерть Лазаря

11 У місті Вєфанії, де жили Марія та її сестра Марта, був один чоловік, що захворів. Звали його Лазар. ²Марія була тією самою жінкою, що змастила була мирром⁴ Господа і волоссям своїм оберла Йому ноги. Хворий Лазар був її братом. ³Сестри послали переказати Ісусу: «Господи, Твій близький друг хворіє». ⁴Почувши це, Він сказав: «Ця хвороба не смертельна, вона для слави Божої, щоб Син Божий прославився через неї». ⁵Ісус любив і Марту, і сестру її, і Лазаря. ⁶⁻⁷Довідавшись, що Лазар занедужав, Він побув іще два дні там, де застала Його ця звістка, а потім сказав своїм учням: «Ходімо в Юдею знову».

⁸Тоді учні звернулися до Нього: «Вчителю, юдеї тільки-но хотіли побити Тебе камінням, а Ти знову йдеш туди?» ⁹На те Ісус відповів: «Хіба не дванадцять годин має день? Якщо людина вдень ітима дорогою, то не спотикатиметься, бо їй світитиме світло світу цього. ¹⁰Якщо ж уночі ітима, то спотикатиметься, бо немає світла, яке б допомогло цій людині бачити».

¹¹Сказавши так, Ісус додав: «Наш приятель Лазар заснув, та Я піду й розбуджу його.» ¹²Учні Його відповіли: «Господи, якщо він заснув, то буде все гаразд, і він видужає». ¹³Але Ісус говорив про смерть Лазаря, а вони гадали, що Він каже про звичайний сон. ¹⁴Тоді Ісус відверто мовив: «Лазар помер. ¹⁵Я ж радий, що Мене там не

¹**Свято Відновлення** Свято Відновлення відзначалося протягом 8 днів у грудні. Спершу то було свято зимового сонцестояння, пізніше відзначалося як свято очищення Єрусалимського храму від бовванів, здійснене первосвященником Макковеем у 164 році до н.е.

²**Соломонів ганок** Галерея, де можна було сховатися від негоди.

³**Вірш 34** Псалми 81:6.

⁴**Мирро** ароматична олія, що вживалася як у косметичних цілях, так і для змащення померлих (Див.: Євангелія від Матвія 26:6-13).

було. І Я радий за вас, бо зможете тепер піти туди й пересвідчитися, й повірити в Мене. А зараз ходімо до нього.» ¹⁶Тоді Хома, на прізвисько Близнюк, звернувся до всіх учнів: «Ходімо й ми разом з Ісусом і померемо з Ним разом».

Ісус у Вефанії

¹⁷Прийшовши до Вефанії, Ісус довідався, що Лазар уже чотири дні лежить у могилі. ^{18–19}Вефанія розташована кілометрів за три від Єрусалима, й багато юдеїв прийшло до Марти й Марії, щоб розділити з ними печаль з приводу смерті брата та втішити їх.

²⁰Почувши, що прийшов Ісус, Марта пішла Його зустрічати, а Марія в цей час залишалася вдома. ²¹І сказала Марта Ісусові: «Господи, якби Ти був тут, то не помер би мій брат. ²²Я знаю, що навіть зараз, хоч би чого б Ти попросив у Бога, Він дасть Тобі». ²³І відповів їй Ісус: «Твій брат воскресне». ²⁴Марта тоді каже: «Я знаю, що він повстане у воскресіння останнього дня.»

²⁵«Я є воскресіння і життя! — сказав Ісус. — Хто вірить у Мене, хоч і вмере, буде жити. ²⁶І жоден, хто живе й вірить у Мене, не помре ніколи. Чи ти віриш цьому?» ²⁷«Так, Господи! — сказала вона. — Я вірю, що Ти Христос, Син Божий, що мав прийти у світ».

²⁸Промовивши це, вона пішла й поклікала свою сестру Марію і сказала їй нишком: «Учитель уже тут, Він тебе кличе». ²⁹Почувши це, Марія відразу підвелася й пішла до Нього.

³⁰На той час Ісус іще не прийшов до селища, а був там, де Марта зустріла Його. ³¹Юдеї, що були в домі і втішали її, побачивши, що Марія швидко встала й вийшла, подумали, що йде вона до могили плакати, й пішли за нею.

³²Прийшовши на те місце, де був Ісус, і побачивши Його, Марія впала до ніг Його і сказала: «Господи, якби Ти був тут, то не помер би мій брат». ³³Ісус був глибоко схвилюваний її горем, тим, як вона побивається і як плачуть юдеї, що прийшли разом з нею. ³⁴Ісус запитав: «Де ви його поклали?» «Господи, — відповідають Йому, — йди подивись»

³⁵Ісус заплакав. ³⁶Тоді юдеї почали казати: «Подивіться, як Він любив Лазаря!» ³⁷Та деякі обізвалися: «Цей Чоловік, що

зробив сліпого зрячим, міг би й Лазаря захистити від смерті».

Ісус повертає Лазаря до життя

³⁸І знову Ісус, зворушений до глибини душі, пішов до могили. То була печера, вхід до якої був завалений каменем. ³⁹Ісус сказав: «Заберіть цей камінь». Марта, сестра померлого, Йому у відповідь: «Господи, зараз уже відгонить, бо пройшло чотири дні, як він помер». ⁴⁰Ісус промовив: «Хіба не казав Я тобі, що якщо повіриш, то бачитимеш Божу славу?»

⁴¹Тож вони відкотили камінь. Ісус, підвівши очі вгору, мовив: «Отче, дякую Тобі, що почув Мене. ⁴²Я знаю, що Ти завжди чуєш Мене, та Я казав це заради людей, що стоять навколо, щоб вони повірили, що саме Ти послав Мене». ⁴³Мовивши так, Він голосно покликав: «Виходь, Лазарю!» ⁴⁴І вийшов померлий, і руки й ноги його були сповиті полотном, і обличчя загорнуте. Тоді Ісус звернувся до всіх: «Розповийте його, і нехай собі йде».

Юдеї хочуть убити Ісуса

⁴⁵І багато юдеїв, що прийшли до Марії і побачили, що Ісус здійснив, повірили в Нього. ⁴⁶Та деякі пішли до фарисеїв і розповіли їм про все, що зробив Ісус. ⁴⁷Тоді первосвященники й фарисеї, зібравши Синедріон¹ сказали: «Що нам робити? Цей Чоловік творить багато чудес! ⁴⁸Якщо ми дозволимо Йому діяти так і далі, то всі повірять у Нього, і прийдуть римляни, зруйнують наш храм і знищать народ».

⁴⁹Але один із них, на ім'я Каяфа, що у той рік був первосвященником, мовив: «Ви нічого не знаєте. ⁵⁰І не розумієте, що для вас буде краще, якщо один чоловік загине за людей, ніж якщо весь народ буде знищено». ^{51–52}І сказав це він не від себе. Оскільки він був первосвященником того року, він передрікав, що Ісус помре за людей, і не лише заради юдейського народу, а щоб об'єднати всіх дітей Божих, розкиданих по світу.

⁵³І з того самого дня вони стали шукати зручну нагоду, щоб убити Ісуса. ⁵⁴Тоді Він перестав відкрито ходити серед юдеїв, а подався звідти до міста Єфраїма, роз-

¹Синедріон — Верховний суд Юдеї.

ташованого ввідалік, біля пустелі. Там і залишався Він зі Своїми учнями.

⁵⁵Находило свято юдейської Пасхи, і багато людей з усіх країв подалося до Єрусалима, щоб виконати обряд очищення перед Пасхою. ⁵⁶Вони шукали Ісуса і питали один одного, стоячи в храмі: «Як ви гадаєте, чи прийде Він на свято?» ⁵⁷Первосвященики і фарисеї віддали наказ: якщо хтось довідається, де перебуває Ісус, то повинен негайно повідомити про це, щоб Його могли схопити.

Ісус у Вефанії у Своїх друзів

12 За шість днів до Пасхи Ісус подався до Вефанії, де жив Лазар, якого Він воскресив із мертвих. ²Там Йому приготували вечерю, і Марта прислужувала за столом. Серед тих, хто з Ним вечеряв, був і Лазар. ³Марія взяла глечик, де було з півлітра дорожніх пахощів, зроблених із справжнього нард¹, облила ними Ісусові ноги, витерла їх своїм волоссям, і чудовий аромат мирра наповнив увесь дім.

⁴Один із Ісусових учнів, Юда Іскаріот, що мав Його зрадити, сказав: ⁵«Чому було б ці пахощі не продати за триста срібних монет² і не роздати гроші бідним?» ⁶Юда мовив це не тому, що дбав про бідних, а тому, що був злодієм. Він завідував скринькою з пожертвуваннями і крав гроші звідти. ⁷«Залиш її! — сказав Ісус. — Нехай вона робить свою справу в ім'я дня Мого поховання. ⁸Бідні завжди будуть з вами, та не завжди з вами буду Я».

Змова проти Лазаря

⁹Багато юдеїв, дізнавшись, що Ісус у Вефанії, прийшло на свято, щоб побачити Його. Вони хотіли побачити й Лазаря, якого Ісус воскресив із мертвих.

¹⁰Тоді первосвященики змовилися вбити й Лазаря. ¹¹Бо через нього багато юдеїв кидали своїх вождів і починали вірити в Ісуса.

Ісус приходить до Єрусалима

^{12–13} Наступного дня великий натовп людей прийшов до Єрусалима на свято. Почувши,

що Ісус має там бути, люди взяли пальмове гілля й пішли зустрічати Його, вигукуючи:

«Осанна!³

Благословенний Той,
Хто приходить в ім'я Господа!
Благословенний будь, Царю
Ізраїльський!»

Псалми 117:25–26

¹⁴Знайшовши віслюка, Ісус сів на нього, як було написано у Святому Письмі:

¹⁵ «Не бійся, місто Сіонське!
Ось Цар твій їде верхи на
віслюкові».

Захарія 9:9

¹⁶Спочатку Його учні не зрозуміли цього, та коли Ісус прославився, то згадали, що було про Нього так написано у Святому Письмі, і що так люди і зробили Йому.

Люди розповідають про Ісуса

¹⁷Ті, хто був з Ісусом, коли Він воскресив Лазаря з мертвих і звелів йому вийти з могили, почали всім розповідати про те, що сталося. ¹⁸Через те й натовп пішов Йому назустріч, бо всі почули, що саме Він здійснив це чудо. ¹⁹Тоді фарисеї почали говорити поміж себе: «Ви бачите, нам так і не вдається щось зробити! Он гляньте, здається, що весь світ пішов за Ним!»

Ісус говорить про життя і смерть

²⁰Серед тих, що прийшли поклонитися на Пасху, були греки. ²¹Вони підійшли до Пилипа з Вефсаїди, що в Галилеї, і мовили: «Добродію, ми хочемо побачити Ісуса». Пилип пішов до Андрія і сказав йому про це. ²²Тоді Андрій разом з Пилипом пішли й розповіли про все Ісусові. ²³Тоді Ісус відповів їм: «Час прийшов для Сина Людського прославитися. ²⁴Істинно кажу вам: якщо пшеничне зерно не впаде в ґрунт і не загине, то залишиться одне. Коли ж воно впаде в ґрунт і загине, то принесе багато зерен і дасть добрий врожай.

²⁵Той, хто любить власне життя, загубить його, хто ж ненавидить своє життя в цьому світі, той збереже його для вічного життя.

²⁶Хто служить Мені, має йти слідом, і там,

¹**Нард** рослина на сході з роду валеріанових, з якої робили пахощі.

²**Срібна монета** Срібна монета, або динар, була середньою денною заробітною платнею.

³**Осанна** давньоєврейське слово, що означає: «Спаси», «Благослови».

де Я перебуватиму, буде й слуга Мій. Того, хто служить Мені, шануватиме і Отець Мій.

Ісус говорить про Свою смерть

²⁷Зараз Я стурбований. Що Мені сказати? Можливо, такі слова: «Отче, врятуй Мене від цього часу страждань»? Ні, тому, що заради цих страждань Я й прийшов.

²⁸Отче, нехай славиться ім'я Твоє».

І почувся Голос з неба: «Я вже прославив ім'я Своє і ще прославлю».

²⁹Тоді з натовпу, який був там, ті, хто чув це, почали казати, що то був грім. Деякі з них казали: «То ангел говорив з Ним».

³⁰І відповів Ісус: «Не для Мене той голос пролунав, а для вас. ³¹Судний час прийшов для цього світу, і скинуто буде його правителя. ³²І коли Я вознесуся над землею, то приверну всіх людей до Себе». ³³Він так сказав, щоб показати, яку смерть має прийняти.

³⁴І тоді народ Йому відповів: «Наш Закон каже, що Христос житиме вічно, то як же ти можеш говорити, що Син Людський вознесеться? І хто ж Він, Син Людський?»

³⁵І мовив Ісус: «Світло ще не довго буде з вами. Ідіть, поки Світло маєте, щоб темрява не застала вас, бо той, хто ходить у пільмі, не знає, куди йде. ³⁶Вірте у Світло, поки Світло з вами, бережіть віру в Нього, щоб стати синами Світла». Мовивши це, Ісус пішов геть і сховався від людей.

Юдеї відмовляються повірити в Ісуса

³⁷Хоча Ісус і здійснив усі ці дива в присутності людей, вони однак не вірили Йому. ³⁸Бо здійснилося сказане пророком Ісаєю:

«Господи, хто повірив у те, що ми
сказали?

Хто бачив силу Господню?»

Ісаїя 53:1

³⁹Через те вони не могли повірити, бо Ісаїя сказав ще й таке:

⁴⁰ «Бог зробив людей сліпими,
а серця їхні кам'яними,
щоб вони не могли бачити очима
і розуміти серцем своїм,
щоб звернулися до Мене щоб Я
зцілив їх».

Ісаїя 6:10

⁴¹Ісаїя сказав так, бо бачив Його славу і говорив про Нього. ⁴²Та багато людей, навіть дехто з юдейських правителів, повірили в Ісуса. Однак, боячись фарисеїв, вони не могли відкрито признатися в цьому, щоб їх не вигнали з синагоги. ⁴³Вони любили мирську хвалу більше, ніж хвалу Божу.

Судитимуть людей за вченням Ісусовим

⁴⁴І мовив Ісус на весь голос: «Хто вірить у Мене, той справді вірить і в Того, Хто послав Мене. ⁴⁵А хто Мене бачить, той бачить і Того, Хто послав Мене. ⁴⁶Я прийшов у цей світ як Світло, щоб жоден, хто вірить у Мене, не залишався б у темряві. ⁴⁷Якщо хто почує Мої слова, та не коритиметься їм, то Я йому не суддя, бо не судити світ Я прийшов, а врятувати його. ⁴⁸Хто Мене не визнає і не приймає слова Мої, тому буде інший суд: ті слова, яким Я навчав, будуть йому суддею в Останній день.

⁴⁹Бо говорю Я не від Себе. Отець, що послав Мене, дав Мені наказ, як і чого Я маю навчати. ⁵⁰І Я знаю, що Його наказ приносить вічне життя. Тож Я кажу те, що Отець велів Мені».

Тамна вечере. Ісус обмиває ноги Своїм учням

13 Було це перед святом Пасхи, і Ісус знав, що прийшов час Йому покинути цей світ і піти до Отця Свого. Він завжди любив тих, хто був з Ним у світі, й вирішив показати їм, що любов ця до них була безмежною. ²То сталося під час вечері, коли диявол уже переконав Юду, сина Симона Іскаріота, зрадити Ісуса. ³Ісус знав, що Отець дав Йому владу над усім, і що прийшов Він від Бога й повертався до Нього. ⁴Він підвівся з-за столу, зняв з Себе верхній одяг, узяв рушника і підперезався ним. ⁵Тоді налив води у миску і почав мити Своїм учням ноги й витирати їх рушником, яким був підперезаний.

⁶Коли Ісус підійшов до Симона-Петра, той запитав Його: «Господи, невже Ти будеш мити мені ноги?» ⁷У відповідь Ісус мовив: «Ти не розумієш зараз, що Я роблю, а зрозумієш пізніше». ⁸Петро сказав Йому: «Ти ніколи не митимеш ніг моїх!» На те

Ісус відповів: «Якщо Я не обмию їх, то не матимеш ти місця поруч зі Мною».

⁹«Господи, — попросив Симон-Петро, — обмий не лише ноги, а й руки мої і голову!» Тоді Ісус до нього й каже: ¹⁰«Тому, хто обмився, лише ноги обмити треба, бо він чистий увесь. І ви чисті, та не всі». ¹¹Він знав того, хто зрадить, тому й сказав так: «Ви чисті, та не всі».

¹²Скінчивши обмивати ноги, Ісус знову вдягнувся і, повернувшись на Своє місце за столом, мовив: «Чи розумієте ви, що Я для вас зробив? ¹³Ви називаєте Мене Вчителем і Господом. І маєте рацію, бо Я є. ^{14–15}Тож якщо Я, Господь і Вчитель, обмив ноги вам, то вам належить обмивати ноги один одному. Я подав вам приклад, щоб ви могли робити для інших те, що Я зробив для вас.

¹⁶Істинно кажу вам: жоден слуга не більший за свого господаря, так і Посланець не більший від Того, Хто Його послав. ¹⁷Якщо знатимете це, то щасливі будете, виконуючи такі правила. ¹⁸Я не кажу про вас усіх. Я знаю тих, кого вибрав. Та мусить збутися те, що написано у Святому Письмі: «Той, хто хліб їв зі Мною, повернувся проти Мене»¹. ¹⁹Я кажу вам про це зараз, перш ніж це збудеться, а коли воно збудеться, ви повірите: Я Той, що є. ²⁰Істинно кажу вам: хто приймає Мого посланця, той приймає і Мене, а хто приймає Мене, той приймає і Того, Хто Мене послав».

Ісус виявляє зрадника

²¹Мовивши це, Ісус став глибоко стурбованим і сказав відверто: «Істинно кажу вам: серед вас є один, хто зрадить Мене». ²²І Його учні почали дивитися один на одного, не розуміючи, про кого Він каже. ²³Один з Його учнів, той, якого Ісус любив, був поруч з Ісусом за столом. ²⁴Симон-Петро кивнув йому, щоб той спитав, про кого це Ісус мовив. ²⁵Той, нахилившись близько до Ісуса, запитав: «Господи, хто він?» ²⁶І відповів Ісус: «Це той, для кого Я вмочу скибку хліба в миску». Тоді Він вмочив хліб у миску й подав його Юді, сину Симона Іскаріота. ²⁷І лише Юда взяв той

хліб, як сатана увійшов у нього. І мовив Ісус до Юди: «Роби швидше те, що збираєшся зробити».

²⁸Та ніхто з тих, хто сидів поруч за столом, не зрозумів, чому Він так сказав Юді. ²⁹Через те, що Юда мав скриньку для грошей, одні гадали, що Ісус сказав йому: «Купи все, що нам потрібно для свята», інші, що Він велів роздати трохи грошей бідним. ³⁰Юда взяв шматок хліба в Ісуса і відразу вийшов. Була ніч.

Любіть одне одного

³¹Після того, як Юда вийшов, Ісус мовив: «Син Людський здобув тепер славу, а через Нього — Бог. ³²Оскільки Бог здобув славу через Нього, то й Син Людський прославиться через Бога. І Бог незабаром прославить Його. ³³Діти мої, вже не довго Я буду з вами, а потім ви шукатимете Мене. Це буде так, як Я сказав юдеям: «Ви не зможете піти туди, куди йду Я». Так і вам Я кажу. ³⁴Я даю вам нову заповідь: любіть один одного. Як Я вас полюбив, ви повинні любити один одного. ³⁵Всі знатимуть, що ви Мої учні, якщо ви любитимете один одного».

Ісус говорить, що Петро зречеться Його

³⁶«Господи, куди ж Ти йдеш?» — спитав Симон-Петро.

«Ти не можеш іти за Мною, куди Я йду, а пізніше — йтимеш», — відповів Ісус. ³⁷Петро знову запитав: «Господи, чому я зараз не можу йти? Я за тебе життя покладу». ³⁸Ісус відповів: «Ой, чи такий ти, що покладеш життя? Істинно кажу тобі: ще й півень не заспіває, як ти тричі зречешся Мене».

Ісус заспокоює Своїх учнів

14«Нехай не тривожаться ваші серця, — мовив Ісус. — І далі вірте в Бога, вірте також в Мене. ²У домі Отця Мого багато місця. І якби не так було, то Я б вам сказав. Я йду туди, щоб приготувати місце для вас. ³А коли піду й приготую, то повернуся й заберу з Собою вас, щоб ви були там, де Я. ⁴Куди Я піду, туди й ви шлях знаєте».

⁵Хома й каже тоді: «Господи, ми не знаємо, куди Ти йдеш. Звідки нам знати шлях?» ⁶«Я є Шлях, Істина й Життя, — відповів Ісус. — І ніхто не прийде до Отця

¹Вірш 18 Псалми 40:9.

інакше, як через Мене. ⁷Якщо ви справді знали Мене, то знали й Отця Мого. І відтепер ви знаєте Його, ви бачили Його».

⁸Тоді Пилип мовив: «Господи, покажи Отця, і цього буде досить для нас». ⁹Ісус відповів: «Я був серед вас так довго, а ти, Пилипе, досі не знаєш Мене? Хто бачив Мене, той і Отця бачив. Як ти можеш казати: «Покажи нам Отця»? ¹⁰Хіба ти не віриш, що Я є в Отці, а Отець у Мені? Слова, що кажу вам, ідуть не від Мене. Отець, що є в Мені, вершить справи Свої. ¹¹Повірте Мені, коли кажу, що Я є в Отці, а Отець в Мені. Якщо ж ні, то повірте в Мене за справи Мої. ¹²Істинно кажу вам: хто вірить у Мене, зможе здійснити те ж, що й Я. Так! Він здійснить навіть більше, бо Я йду до Отця Свого. ¹³І як ви попросите щось здійснити в ім'я Моє, Я здійснию те, що ви попросите. Я зроблю це, щоб Отець прославився через Сина. ¹⁴Якщо попросите чогось в Моє ім'я, те Я виконаю.

Ісус обіцяє пришестя Святого Духа

¹⁵Якщо любите Мене, то виконуватимете Мої заповіді. ¹⁶І Я проситиму Отця, а Він дасть вам іншого Розрадника, який буде з вами вічно. ¹⁷Це Дух Істини, якого світ не може прийняти, бо не бачить і не знає його. Ви ж його знаєте, бо він живе з вами і буде жити в вас.

¹⁸Я не залишу вас сиротами. Я прийду до вас. ¹⁹Іще трохи, і світ уже не побачить Мене, ви ж бачитимете Мене, бо Я живу і ви будете жити. ²⁰І того дня ви дізнаєтеся, що Я в Отці Своєму, а ви в Мені, а Я в вас. ²¹Хто приймає Мої заповіді й дотримується їх, той справді любить Мене, а хто любить Мене, того й Отець Мій полюбить, і Я любимим того і явлюся йому».

²²І спитав Його Юда, але не Іскаріот: «Господи, як же це так, що Ти лише нам явився, а не світові?» ²³Ісус мовив у відповідь: «Хто любить Мене, той слідуватиме вченню Моєму, і Отець любитиме того. І Ми прийдемо до Нього й будемо з Ним. ²⁴Хто ж не любить Мене, той не слідує вченню Моєму. І слово, що ви чуєте, йде не від Мене, воно належить Отцю Моєму, що послав Мене. ²⁵І все це Я вам казав, поки був разом з вами. Та й Розрадник, Дух Святий, що його пошле Отець в ім'я Моє,

навчить вас усього. ²⁶Він нагадає вам усе, що Я казав.

²⁷Живіть у злагоді. Я залишаю вам мир, та не так, як світ його дає! Нехай не тривожаться серця ваші й не страхаються. ²⁸Ви чули, як Я казав вам, що залишаю вас, але повернуся знову. Якби ви Мене любили, то зараз би раділи, що до Отця Я йду, тому що більший Він за Мене. ²⁹Я сказав вам про це зараз, перш ніж воно трапиться. А коли це станеться, ви зможете пересвідчитися й повірите.

³⁰Недовго вже говоритиму Я з вами, бо йде правитель світу цього¹. Але він не має влади наді Мною. І всі ці події відбуваються для того, щоб світ узнав, як люблю Я Отця.

³¹І чиню так, як наказав Отець Мені. Вставаймо ж і ходімо разом звідси».

Ісус мов та лоза виноградна

15«Я є справжня лоза виноградна, а Отець Мій — виноградар. ²Він зрізає все галуззя, що плодів не дає. Він підрізає й чистить кожну гілку, що плід несе. І тоді вона ще більше плодоносить. ³Ви вже очистилися вченням, що приніс Я вам. ⁴Тож лишайтесь в Мені, а Я залишуся в вас. Галузка не спроможна сама собою плід давати, якщо вона не є лозою. Так і ви не зможете, якщо не будете в Мені.

⁵Я є лоза, а ви — то є галуззя. Той, хто перебуває в Мені, а Я в ньому, дає врожай багатий. А без Мене ви не зможете нічого вдіяти. ⁶Якщо ж хто не залишиться в Мені, то буде подібний до відрізаної галузки. Її викинуть, і вона зів'яне. Люди збирають сухе галуззя, кидають його у вогонь і спалюють його.

⁷Якщо ви перебуватимете в Мені, і Моє вчення буде в вас, тоді просить чого хочете — і матимете. ⁸І через те Отець здобуде славу, що ви дасте багатий врожай і станете Моїми учнями. ⁹Як полюбив Отець Мене, Я теж так полюбив вас. Живіте ж у Моїй любові! ¹⁰Якщо будете дотримуватися заповідей Моїх, то житимете в Моїй любові. Так само і Я виконував заповіді Отця Мого, і зараз залишаюся в Його любові.

¹¹Я все це вам сказав, аби радість Моя була з вами і щоб ваша радість була повна.

¹Недовго ... цього Мається на увазі диявол.

¹²Ось заповідь Моя: щоб ви любили один одного, як Я вас полюбив. ¹³Немає більшої любові, коли людина своє життя покладе за друга. ¹⁴Всі ви — Мої друзі, якщо виконуєте все, що Я вам заповідаю. ¹⁵І слугами не називаю Я вас більше — слуга не відає, що господар його робить. Я назвав вас друзями, бо все довірив вам, що чув Я від Отця Свого.

¹⁶І ви Мене не вибирали. То Я вас вибрав Сам і призначив, щоб ішли ви й приносили плоди. І це Моє бажання — щоб плід зостався ваш. Тоді чого попросите в ім'я Моє, все матимете від Отця. ¹⁷Ось вам Мій заповіт: любіть один одного.

Попередження Ісуса Своїм учням

¹⁸Якщо світ зненавидить вас, то пам'ятайте, що він іще раніше зненавидів Мене. ¹⁹Якби належали ви світу, він, як своїх, любив би вас. Але ви не належите світу, а Я обрав вас зо світу, тому світ вас ненавидить. ²⁰І пам'ятайте, що Я сказав вам: «Слуга не більший від хазяїна свого». Хто переслідує Мене, той переслідує і вас. Хто ж наслідує Моє вчення, той наслідуватиме й ваше слово.

²¹Але люди робитимуть усе це вам з-за Мене, не знаючи Того, Хто послав Мене. ²²Якби Я не прийшов і не став би говорити з ними, вони б ніякого гріха не мали, та зараз немає прощення їм за їхні гріхи. ²³Той, хто ненавидить Мене, ненавидить Отця Мого. ²⁴Якби Я не здійснив перед людьми таких вчинків, яких більш ніхто не здійснював, гріха б вони не мали. Але вони побачили все, що зробив Я. І все ж ненавидять Отця і разом з Ним Мене. ²⁵І все це сталося для того, щоб збулися слова, записані в їхньому Законі: «Мене ненавидять вони, та без причини»¹.

²⁶Коли ж Я пришлю вам від Отця Розрадника, що є Духом Істини і від Отця йде, то на Мою Він користь свідчитиме. ²⁷Ви також свідчитимете про Мене, бо ви зі Мною були від самого початку.

Продовження прощальної промови Ісуса

16І все це розповів Я вам, щоб не зневірилися ви. ²Із синагоги виженуть вас люди. І час прийде, коли, вбивши когось

із вас, вважатиме вбивця, що служив він Богу. ³Всі діятимуть так, бо ні Отця не пізнали Мого, ані Мене. ⁴І розповів Я вам про це, щоб згадали, коли прийде той час, що попереджав Я вас. А не сказав вам про ці речі з самого початку через те, що був тоді ще з вами.

Ісус говорить про Дух Святий

⁵А зараз до Того вирушаю Я, Хто послав Мене, і жоден із вас не запитає Мене: «Куди Ти йдеш?» ⁶Зараз, коли Я вам усе це розповів, серця ваші сповнилися смутком. ⁷Та істинно кажу: для вас же ліпше буде, щоб Я пішов, інакше не прийде Розрадник. Пішовши, Я пришлю його до вас. ⁸І коли Він прийде, то виявить людям світу правду про гріх, і праведність, і суд. ⁹Він доведе людям, що вони грішні, бо не вірять у Мене. ¹⁰Доведе Він праведність Мою, бо до Отця Я йду, і ви Мене вже не побачите. ¹¹Він доведе, що є Божий суд, бо правителя світу цього вже засуджено. ¹²І ще багато чого хотів би Я вам сказати, та зараз іще не знесете ви всього того. ¹³Але як прийде Він, Дух Істини, то направить вас до істинної правди. І не від Себе говоритиме Він, а скаже те, що почує. Він сповістить вас про прийдешнє. ¹⁴І Він Мене прославить, бо візьме те, що належить Мені й відкріє його вам. Все, що належить Отцю Моєму, належить і Мені. ¹⁵Ось чому кажу Я, що візьме Він те, що Мені належить, і відкріє вам.

Ваш смуток обернеться радістю

¹⁶Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви побачите Мене знов «.

¹⁷Тоді дехто з Його учнів почали казати один одному: «Що означають ці Його слова: «Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви знов побачите Мене»? Або ці: «Бо до Отця Я йду»? ¹⁸І ще вони казали: «Що це за «згодом», про що це Він говорить? Ми не розуміємо, що Він каже». ¹⁹Ісус знав, що вони хотіли Його запитати, тож мовив: «Ви сперечаєтеся поміж себе про те, що Я сказав: «Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви знов побачите Мене».

²⁰Істинно кажу вам: будете стогнати й голосити, а світ радітиме. Сумуватимете, та смуток ваш обернеться радістю. ²¹Коли

¹Вірш 25 Псалми 34:19; 68:4.

жінка народжує дитину, то терпить муки, бо прийшов її час, а як народить, то забуває про всі страждання, бо сповнена радістю, що людина прийшла у світ. ²²Тож і ви засмучені зараз. Та Я знову побачу вас, і ви будете мати радість, і ніхто не зможе позбавити вас її. ²³І не питатимете ви в той день у Мене нічого. Істинно кажу вам: хоча б що ви попросили в Отця в Моє ім'я, Він усе вам дасть. ²⁴Та досі ви не просили ще нічого в Моє ім'я. Тож просіть — і все одержите, щоби радістю сповнилися серця ваші.

Перемога над світом

²⁵Про все це Я розповідав вам притчами. Та прийде час, коли Я вже не говоритиму притчами, а просто повідаю вам про Отця. ²⁶Того дня ви зможете просити в Моє ім'я, і Я вже не кажу, що проситиму за вас Отця. ²⁷Бо Сам Отець вас любить за те, що ви любите Мене. Він любить вас за те, що ви повірили, що Я прийшов від Бога. ²⁸Так, Я прийшов у цей світ від Отця. А зараз залишаю вас і повертаюся до Нього».

²⁹І учні сказали Йому: «Ось зараз Ти говориш чітко й відверто і не розповідаєш притчі. ³⁰Тепер ми знаємо, що Тобі все відомо, і навіть не маєш потреби, щоб Тебе хто питав. І тому ми віримо, що Ти прийшов від Бога».

³¹І сказав Ісус: «То тепер ви вірите? ³²Послухайте! Надходить час, і він уже прийшов, коли ви всі розійдетеся. Кожен повернеться до своєї домівки, а Мене залишите. Та Я не самотній, бо Отець Мій зі Мною. ³³Розповів Я вам про все для того, щоб ви мали через Мене мир та спокій. У цьому світі ви страждатимете, та будьте мужні! Я переміг світ!»

Ісус молиться за своїх учнів

17Мовивши так, Ісус звів очі до неба й сказав: «Отче, прийшов час: даруй славу Синові Своєму, щоб Син Твій зміг прославити Тебе. ²Ти дав Йому владу над всіма людьми, щоб Він дарував вічне життя тим, кого Ти Йому дав. ³Вічне життя в тому, щоб вони могли знати Тебе, Єдиного, Істинного Бога, й Ісуса Христа, посланця Твого.

⁴Я прославив Тебе на землі і завершив те, що Ти доручив Мені зробити. ⁵А зараз даруй

Мені славу перед образом Твоїм, Отче, славу, що Я мав з Тобою — ще до існування світу. ⁶Я показав, який Ти є тим людям, котрих Ти дав мені від світу. Вони були Твоїми, але Ти дав їх Мені, і вони зберегли Твоє слово.

⁷Зараз же вони знають, що усе, що Ти дав Мені, йде від Тебе. ⁸Я дав їм вчення, що Ти дарував Мені, і вони прийняли його. Вони зрозуміли істинно, що Я прийшов від Тебе й повірили, що Ти послав Мене. ⁹І Я молюся за них. Я не молюся за всіх людей, а лише за тих, кого Ти дав Мені, бо вони — Твої.

¹⁰Все, що Моє, — Твоє. А Твоє — Моє, і Я прославився через них. ¹¹Я йду до Тебе. Я вже не належу цьому світові, а вони залишаються в ньому. Отче Святий, збережи їх в ім'я Твоє, Яке Ти дав Мені, щоб вони були єдиними, — так, як Ми єдині. ¹²Коли Я був з ними, то оберігав їх ім'ям Твоїм, що Ти дав Мені. Я захищав їх, і жоден із них не загинув, крім одного, що приречений був на погибель. Так збулося сказане у Святому Письмі¹. ¹³Тепер Я йду до Тебе, але молитву цю промовляю тут, поки перебуваю в цьому світі, щоб цим людям передалася радість Моя, і щоб мали вони радість досконалу.

¹⁴Я приніс їм слово Твоє, та люди зненавиділи їх, бо вони не належать цьому світові, як і Я не належу йому. ¹⁵Я не молюся за те, щоб Ти забрав їх зі світу. Я молюся за те, щоб Ти вберіг їх від лиха. ¹⁶Вони не належать світові цьому, як і Я йому не належу.

¹⁷Приготуй їх на служіння Тобі через служіння істині. Вчення Твоє — істина. ¹⁸Як Ти послав Мене у світ, так і Я послав їх у світ. ¹⁹Я віддаю Себе Тобі на служіння від їхнього імені, щоб і вони могли присвятити себе служінню Тобі через служіння істині.

²⁰Та Я молю Тебе не лише за них, а також і за тих, хто вірить у Мене завдяки вченню, що вони несуть для інших. ²¹Я молюся за те, щоб усі ці люди єдналися у вірі й жили так, як Ти, Отче, — в Мені, а Я — в Тобі. Нехай і вони будуть об'єднані з Нами, щоб світ повірив, що Я — Твій посланець. ²²Я приніс їм славу, що Ти дав Мені, щоб вони єдналися так, як Ми з Тобою. ²³Я в них, а

¹Так ... Письмі Псалми 40:10.

Ти в Мені, щоб і вони могли стати єдиним цілим, щоб світ дізнався, що ти послав Мене, і полюбив їх так, як полюбив Мене. ²⁴Отче, Я хочу, щоб ті, кого Ти дав Мені, були зі Мною там, де буду Я, щоб вони могли побачити славу Мою, що ти дав Мені, бо полюбив Мене, ще до створення світу. ²⁵Отче Праведний! Світ не знає Тебе, та Я знаю Тебе, і вони знають, що Ти послав Мене. ²⁶Я відкрив їм, який Ти є, і надалі відкриватиму, щоб та любов, якою Ти полюбив Мене, огорнула і їх, і щоб Я й надалі жив у їхніх серцях».

Арешт Ісуса

18Мовивши це, Ісус разом зі Своїми учнями подався на другий бік річки Кедрон¹. Там був сад, і в той сад вони всі ввійшли. ²Юда, зрадник Його, також знав це місце, бо Ісус часто зустрічався тут зі Своїми учнями. ³Тож Юда прийшов туди й привів загін воїнів і сторожу з храму. Їх послали первосвященники й фарисеї. Воїни мали з собою ліхтарі, смолоскипи й зброю.

⁴Знаючи, що має статися з Ним, Ісус вийшов наперед і запитав їх: «Кого шукаєте?» ⁵Ті відповіли: «Ісуса з Назарета». Він їм тоді: «Це Я». Юда, що зрадив Його, стояв там з ними. ⁶Коли Він сказав: «Це Я», всі відступили назад і попадали на землю. ⁷Тоді Ісус знову запитав їх: «Кого ви шукаєте?» А ті відповіли: «Ісуса з Назарета». ⁸І сказав тоді Ісус: «Я ж вам сказав, що це Я. Отже, якщо ви шукаєте Мене, то нехай ці люди йдуть собі».

⁹Ісус сказав так, щоб збулися слова, сказані раніше: «Я не загубив жодного з тих, кого Ти дав Мені». ¹⁰Симон-Петро мав меч, і вхопив його з піхов і, вдаривши слугу первосвященника, відтяв йому праве вухо. А звали того слугу Малх. ¹¹І сказав Ісус Петрові: «Заховай свого меча до піхов. Невже не питиму Я чашу страждань, що Отець дав Мені?»

¹²⁻¹³Тоді воїни на чолі зі своїм командиром і юдейська сторожа схопили Ісуса. Вони зв'язали Його й повели спочатку до Анни, Каяфиного тестя. Каяфа був первосвященником того року. ¹⁴Саме Каяфа

раніше радив юдеям, що було б краще, якби один чоловік помер за народ.

Петро відрікається від Ісуса

¹⁵Симон-Петро разом із іншим учнем² ішов за Ісусом. Того другого добре знав первосвященик, тож він і зайшов у двір первосвященника разом з Ісусом. ¹⁶А Петро залишився зовні, коло воріт. Тоді другий учень, що добре був знайомий первосвященикові, сказав щось служниці і провів Петра. ¹⁷Служниця й каже Петрові: «Ти також один із учнів Цього Чоловіка?» А Петро їй: «Ні!» ¹⁸Тим часом слуги й сторожа, назбиравши хмизу, розклали вогнище й стали гуртом коло нього, щоб погрітися, бо було холодно. Петро також стояв з ними й грівся.

Допит Ісуса

¹⁹Первосвященик поцікавився в Ісуса про Його учнів і про Його вчення. ²⁰І відповів Ісус: «Я завжди говорив відкрито перед людьми. Я завжди навчав у синагогах і храмі, де збираються всі юдеї, і ніколи нічого не приховував. ²¹Навіщо ж допитуєш Мене? Запитай тих, хто слухав Мене і чув, що Я казав. Вони напевно знають!»

²²Коли Ісус це мовив, то один зі сторожів підійшов до Нього і вдарив Його, сказавши: «Оце Ти так відповідаєш первосвященикові?» ²³Ісус же йому на те: «Якщо Я сказав щось не так, то що саме? А якщо Я сказав правду, то навіщо б'єш Мене?» ²⁴Тоді Анна відіслав зв'язаного Ісуса до первосвященника Каяфи.

Петро знову зрікається Ісуса

²⁵Увесь цей час Симон-Петро стояв і грівся. Коли його запитали: «Чи й ти часом не з Його учнів?» — то він відрікся, мовивши: «Ні». ²⁶Один із родичів того слуги первосвященника, якому Петро відтяв вухо, спитав: «Чи не тебе я бачив у саду разом з Ним?» ²⁷Петро й цього разу відрікся. І тут заспівав півень.

¹**Кедрон** Долина Кедрон або Кедронська, по якій протікав струмок із тією ж назвою. Вона розташована між Єрусалимом та Оливною горою.

²**Симон-Петро ... за Ісусом** Тут і далі Іоан, не називаючи імені, пише про себе.

Суд над Ісусом у Понтія Пилата¹

²⁸І повели Ісуса від Каяфи до палацу прокуратора. Було це рано вранці. Юдеї не схотіли заходити туди, щоб не осквернитися, і щоб можна було на свято їсти пасху. ²⁹Тож Пилат вийшов до них і мовив: «У чому ви звинувачуєте цього Чоловіка?» ³⁰Вони йому відповіли: «Не був би цей Чоловік злочинцем, не привели б ми Його до тебе!»

³¹Тоді Пилат сказав: «Заберіть Його і судіть самі, за вашим законом». Вони відповідають: «Але твій закон не дозволяє нам нікого засуджувати на смерть». ³²І сталося так, як передрікав Ісус, коли говорив про те, якою смертю помре.

³³Пилат повернувся до свого палацу й, покликавши Ісуса, запитав Його: «Ти й справді Цар Юдейський?» ³⁴Ісус йому відповів: «Ти це від себе кажеш, чи інші тобі розповіли про Мене?» ³⁵«Хіба я юдей? — запитав Пилат. — Це Твої співвітчизники й первосвященики привели Тебе до мене. Що лихого Ти вчинив?» ³⁶І відповів Ісус: «Моє Царство не належить цьому світові. Якби воно належало, то слуги Мої воювали б так, щоб не виданий би Я був юдеям. Та Царство Моє не звідси». ³⁷Тоді Пилат спитав: «Отже, Ти — Цар?»

«Це Ти сказав, що Я Цар, — відповів Ісус. — Народився ж Я і прийшов у цей світ заради того, щоб свідчити про істину. І кожен, хто на боці істини, прислухається до Мого Голосу».

³⁸Пилат тоді й питає: «Що ж є істина?» І мовивши так, він знову вийшов до юдеїв і сказав: «Я не знаходжу ніякої провини за цим Чоловіком. ³⁹Та є у вас звичай, за яким я відпускаю когось із злочинців на Пасху. Чи хочете, щоб я відпустив для вас Царя Юдейського?» ⁴⁰Ті знову загукали: «Не Його відпусти, а Варавву!» Варавва ж був розбійником.

Знущання з Ісуса

19Тоді Пилат наказав забрати Ісуса й покарати батогами. ²І воїни, сплівши тернового вінка, наділи Йому на чоло й накинули на Нього багрянцю. ³Вони підходили до Нього, кажучи: «Вітаємо Тебе,

Царю Юдейський!», — і били Його по обличчю.

Ісус знову перед Пилатом

⁴Пилат знову вийшов і звернувся до натовпу: «Послухайте, я накажу вивести Його до вас, щоб ви знали, що я не бачу ніякої провини за Ним».

⁵І вийшов Ісус, і на Ньому був терновий вінок, а на плечах Його була багрянця. І сказав тоді Пилат: «Ось цей Чоловік!» ⁶Побачивши Його, первосвященики та варта храму загукали: «Розіпни Його! Розіпни Його!»

«Ви самі беріть Його і розпинайте! — сказав Пилат. — Бо я не знаходжу ніякої провини за Ним».

⁷«Ми маємо Закон, і згідно з ним Він мусить померти, бо назвав себе Сином Божим», — відповіли юдеї Пилатові. ⁸Почувши це, Пилат іще більше злякався. ⁹Він знову повернувся до свого палацу й запитав Ісуса: «Звідки Ти?» Але Той йому не відповів. ¹⁰«Ти не хочеш зі мною розмовляти?» — запитав Пилат. Ти, напевно, знаєш, що я маю владу відпустити Тебе або ж розп'ясти?»

¹¹Тоді Ісус сказав: «Не мав би ти ніякої влади наді Мною, якби не була вона дарована тобі Богом. Отже, на тому, хто видав Мене тобі, лежить більший гріх».

¹²Після цього Пилат намагався знайти спосіб звільнити Ісуса, та юдеї кричали: «Якщо ти Його звільниш, то це означатиме, що ти не є цезаревим другом! Кожен, хто вдає з себе царя, йде супроти цезаря!» ¹³Коли ж Пилат почув це, то вивів Ісуса, а сам сів на суддівське місце, що звалося «Бруківка». Арамейською мовою воно звалося «Гаввата»².

¹⁴Було це в п'ятницю перед Пасхою, близько полудня. І сказав тоді Пилат юдеям: «Ось ваш Цар!» І всі закричали: ¹⁵«Забери Його! Забери Його геть! Розіпни Його!»

«Ви хочете, щоб я розп'яв вашого Царя?» — спитав Пилат. А первосвященики відповіли йому: «У нас немає іншого царя, крім цезаря!» ¹⁶Тоді Пилат віддав їм Ісуса на розп'яття. І вони взяли Його під варту.

¹Понтій Пилат римський намісник Юдеї в 26–36 рр. н.е.

²Гаввата Саме слово «Гаввата» означає «висота, узвишся». Це місце було розташоване перед палацем.

Розп'яття

¹⁷І пішов Він, несучи Свій хрест, до місця, що звалося Лобним, арамейською мовою — Голгофа. ¹⁸Там його розп'яли. А разом з Ним іще двох — по обидва боки, так що Ісус виявився посередині. ¹⁹Пилат звелів зробити напис на табличці й прибити її на хресті. «ІСУС НАЗАРЕТЯНИН. ЦАР ЮДЕЙСЬКИЙ», — було там написано.

²⁰Багато юдеїв прочитало цей напис, бо місце, де розп'яли Ісуса, було недалеко від міста й написано те було арамейською, грецькою та латинською мовами. ²¹Юдейські первосвященники сказали Пилатові: «Напиши не «Цар Юдейський», а так: «Цей Чоловік сказав: «Я — Цар Юдейський». ²²Пилат відповів їм: «Що я написав, те написав».

²³Розп'явши Ісуса, воїни взяли Його одяг і розділили на чотири частини, щоб кожному дісталось. Вони взяли також туніку,¹ але вона була без швів — цільно зіткана зверху до низу. ²⁴Тоді вони сказали один одному: «Не будемо її рвати, натомість кинемо жереб, кому вона дістанеться». І збулося сказане у Святому Письмі:

«Вони розділили одяг Мій між собою
і кинули жереб на Моє вбрання,
кому воно дістанеться».

Псалми 20:18

Отже, воїни так і зробили. ²⁵Біля хреста, на якому був розп'ятий Ісус, стояли Його мати, матрина сестра, Клеопова² жінка Марія та Марія Магдалена.

Смерть Ісуса

²⁶Побачивши, що Його матір і учень, якого Він дуже любив, стоять поруч, Ісус промовив до матері: «Жінко, ось твій син». ²⁷І учневі: «Це твоя мати». І учень узяв її до себе, і жила вона потім у нього.

²⁸Після цього Ісус, знаючи, що все вже звершено, і щоб виконати сказане у Святому Письмі, сказав: «Мене мучить спрага». Так здійснилося сказане у Святому Письмі³. ²⁹Там стояла посудина, повна оцту, і воїни, змочивши губку, настромили її на палицю і піднесли до Ісусових уст.

³⁰Спробувавши трохи оцту, Ісус мовив: «Це кінець». Тоді, схиливши голову, Він помер.

³¹То була п'ятниця. Щоб не залишати тіла на хрестах на суботу, бо та субота була особливо урочиста, вони попросили Пилата, щоб той наказав перебити розп'ятим ноги і зняти їх. ³²Тож прийшли воїни, поперебивали ноги спочатку одному, а потім другому з тих двох, що були розп'яті разом з Ісусом.

³³Підійшовши до Ісуса, вони побачили, що Він уже помер і не стали робити цього. ³⁴Але один воїн, узявши спис, проколов Ісусові бік, і з рани бризнули кров і вода. ³⁵Те засвідчив той, хто бачив це, і свідчення його істинне. Він знає, що каже правду, — щоб ви повірили. ³⁶І здійснилося те, щоб виконати сказане у Святому Письмі: «Жодна Його кістка не буде поламана»⁴. ³⁷І ще сказано у Святому Письмі: «Вони дивитимуться на Того, Кого прокололи списом»⁵.

Поховання Ісуса

³⁸Після цього Йосип із Ариматеї спитав у Пилата дозволу зняти Ісусове тіло з хреста. Він був учнем Ісуса, але тримав це в таємниці, бо боявся юдеїв. Пилат дав йому дозвіл. Тож він пішов і зняв Ісусове тіло. ³⁹З ним був і Никодим, що раніше приходив до Ісуса вночі. Він приніс із собою пахошів — суміш мирра з алое — літрів зі сто. ⁴⁰І взявши Ісусове тіло, вони загорнули Його в лляне полотно, змащене пахошами — так ховають за юдейським звичаєм. ⁴¹Поруч із місцем, де розп'яли Ісуса, був сад, а в саду тому була нова гробниця, в якій нікого не було поховано. ⁴²Оскільки була п'ятниця і юдеї готувалися до суботнього свята, та й гробниця була поруч, Ісуса там і поклали.

Учні знаходять Ісусову гробницю порожньою

20Рано-вранці у перший день тижня, ще затемно Марія Магдалена пішла до гробниці й побачила, що камінь, який затуляв вхід до печери, відсунуто. ²Прибігши до Симона-Петра й другого учня,

¹Туніка Одеяина на зразок довгої спідньої сорочки.

²Клеоп один із багатьох учнів Ісуса.

³Вірш 28 Псалми 21:15; 68:21.

⁴«Жодна ... поламана» Вихід 12:46. Це ж пророцтво зустрічається в Книзі Псалмів 33:20.

⁵«Вони ... списом» Псалми 21:15; 68:21.

якого любив Ісус, вона сказала: «Взяли Господа з гробниці й нам невідомо, куди поклали». ³Петро з тим учнем одразу ж пішли туди. ⁴Вони обоє бігли, але другий учень випередив Петра і прибіг до гробниці перший. ⁵Нахилившись, він побачив шматки полотна, що лежали там, але всередину не увійшов. ⁶⁻⁷У цей час наспів і Симон-Петро, що біг слідом, і, увійшовши до гробниці, побачив полотняну плащаницю на долівці, а також хустину, що вкривала Ісусову голову. Вона була згорнута й лежала осторонь, окремо від плащаниці.

⁸Тоді й другий учень зайшов усередину — той, що прийшов перший, — і, побачивши що сталося, повірив. ⁹Бо вони все ще не усвідомлювали сказаного у Святому Письмі, що Він має воскреснути з мертвих. ¹⁰Після цього учні повернулися додому.

Ісус являється Марії Магдалені

¹¹Марія стояла біля гробниці й голосила. Так, плачучи, вона нахилилася, щоб зазірнути всередину. ¹²Там вона побачила двох ангелів, що сиділи, один в головах, інший в ногах того місця, де лежало Ісусове тіло. І були вбрані вони в білі шати. ¹³Ангели запитали: «Жінко, чому ти плачеш?» А вона відповіла: «Якісь люди забрали звідси тіло Господа мого, і я не знаю, куди вони поклали Його». ¹⁴Сказавши так, вона обернулася й побачила Ісуса, що стояв поруч, та не впізнала Його.

¹⁵Ісус тоді й каже: «Жінко, чого ти плачеш? Кого шукаєш?» Марія подумала, що то садівник, і звернулася до Нього: «Шановний добродію, якщо це ти виніс Його, то скажи, куди поклав тіло. Я заберу Його».

¹⁶Ісус гукнув до неї: «Маріє!» Вона тоді, обернувшись, сказала арамейською мовою: «*Раввуні!*». Це означає: «Вчителю!» ¹⁷Ісус сказав: «Не затримуй Мене, бо Я ще не зійшов до Отця Свого, а йди до братів¹ Моїх і скажи їм: «Піднімаюся Я до Отця Свого і Отця вашого, до Бога Свого і Бога вашого». ¹⁸Марія Магдалена пішла до учнів і сказала їм: «Я бачила Господа». І вона розповіла все, що Він сказав їй.

Ісус являється учням

¹⁹Увечері того ж першого дня тижня зібралися Ісусові учні. Вони надійно замкнули за собою двері через страх перед юдеями. Увійшов Ісус, став перед ними та й каже: «Мир вам!» ²⁰Сказавши це, Він показав їм руки і Свій бік. Учні були раді бачити Господа. ²¹Тоді Ісус знову сказав їм: «Мир вам! Як Отець Мене послав, так і Я посилаю вас». ²²Мовивши так, він дихнув на них і сказав: «Прийміть Дух Святий. ²³Гріхи людські, які ви прощатимете, буде людям відпущено. Ті ж гріхи, що не прощатимете, не буде відпущено».

Ісус являється Хоми

²⁴Хоми, одного з дванадцятьох учнів, якого ще звали Дідимом², не було разом з усіма, коли приходив Ісус. ²⁵Тож інші учні сказали йому: «Ми бачили Господа!» А Хома їм відповідає: «Доки не побачу слідів від цвяхів на Його руках, доки не вкаду своїх пальців туди, й доки не вкаду руки своєї в рану, що в Його боці, не повірю!»

²⁶Через тиждень Ісусові учні знову були в домі, і Хома був серед них. Хоча двері й були зачинені, як і першого разу, Ісус увійшов, і ставши перед ними, мовив: «Мир вам!» ²⁷Тоді звернувся до Хоми: «Вклади свого пальця сюди. Подивись на Мої руки. Простягни руку і вклади її до рани у Моєму боці. Перестань сумніватися й повір». ²⁸І відповів Йому Хома: «Мій Господи й Мій Боже!» ²⁹Тоді Ісус сказав йому: «Ти повірив, бо побачив Мене? Блаженні ті, що не бачили, та повірили».

Чому Іоан написав цю книгу

³⁰Ісус здійснив іще багато інших чудес у присутності Своїх учнів, про які не написано в цій книзі. ³¹Та все це написано, щоб ви могли повірити, що Ісус є Христом, Сином Божим, і щоб, повіривши, здобули життя в Його ім'я.

Ісус являється Своїм учням біля Тиверіадського озера

21Після цього Ісус іще раз являвся Своїм учням — біля Тиверіадського озера. Ось як це сталося. ²Якось були разом

¹Не затримуй ... братів Йдеться про Ісусових учнів.

²Дідим Ім'я Хома має значення «близнюк». Тут Іоан вживає грецький варіант «Дідим».

Симон-Петро, Хома, що звався Дідимом, Нафанаїл з Кани, що в Галилеї, обидва сини Зеведесві, а також іще двоє Ісусових учнів.³Симон-Петро й каже: «Я йду ловити рибу». А решта йому: «Ми йдемо з тобою!» Тож вони пішли й сіли в човен, але тієї ночі нічого не зловили.

⁴Настав ранок. Ісус прийшов і став на березі, але учні Його не впізнали. ⁵І запитав Ісус: «Друзі, впіймали ви щось?» Вони відповіли: «Ні». ⁶Тоді Ісус сказав їм: «Закиньте сіть праворуч від човна, то й зловите». Вони закинули, а витягти вже не могли, так багато риби вони впіймали.

⁷Тоді улюблений учень Ісуса сказав Петрові: «Це ж Господь!» Почувши, що то був Господь, Петро обв'язався навколо своїм одягом, бо був роздягнувся для риболовлі, й кинувся у воду. ⁸Решта учнів допливла до берега в човні, тягнучи за собою сіть із рибою. До берега там було недалеко, метрів зо ста.

⁹Вийшовши з човна на берег, вони побачили там розкладене вогнище, на якому пеклася риба, а поруч лежав хліб. ¹⁰Ісус сказав їм: «Принесіть трохи риби, тієї, що ви зловили». ¹¹Симон-Петро увійшов до човна й витяг на берег сітку, повну великої риби. І було там сто п'ятдесят три рибини, та сіть від такої кількості не порвалася.

¹²І сказав Ісус: «Ідіть снідати!» І жоден з учнів не наважився запитати: «Хто Ти?», бо вони знали, що то Господь. ¹³Ісус підійшов, узяв хліба й дав їм. Він також дав їм і риби. ¹⁴І це було вже втретє, як Ісус явився Своїм учням після того, як Він воскрес з мертвих.

Ісус розмовляє з Петром

¹⁵Коли вже всі поснідали, Ісус запитав Симона-Петра: «Симоне, Іоанів сину, чи любиш ти Мене дужче, ніж усі інші?» Петро відповів: «Так, Господи, Ти знаєш, що

я люблю Тебе». Ісус наказав йому: «Подбай про Моїх ягнят».

¹⁶І вдруге Він спитав його: «Симоне, Іоанів сину, чи ти Мене любиш?» Петро відповів: «Так, Господи, Ти знаєш, що я Тебе люблю». Ісус сказав: «Паси овець Моїх».

¹⁷Ісус запитав Петра втретє: «Симоне, Іоанів сину, чи любиш ти Мене?» Петро засмутився від того, що Ісус утретє його спитав: «Чи любиш ти Мене?». Але відповів: «Господи, Ти все знаєш. Ти знаєш, що я Тебе люблю». І сказав тоді Ісус: «Подбай про овець Моїх. ¹⁸Істинно кажу тобі: коли ти був молодий, ти вдягався сам і йшов, куди тобі заманеться, та постарівши, простягатимеш руки свої і хтось інший одягатиме тебе й вестиме туди, куди ти не схочеш». ¹⁹Сказав Він це, щоб вказати, якою смертю Петро прославить Бога. Після цих слів Ісус звернувся до Петра: «Іди за Мною».

²⁰Петро озирнувся й побачив, що за ними йшов улюблений учень Ісуса, той, що під час вечері був нахилився до Нього й спитав: «Господи, хто ж той, що зрадить Тебе?» ²¹Тож, побачивши його, Петро спитав Ісуса: «Господи, а з ним що буде?» ²²Ісус відповів йому: «Може, Я хочу, щоб він залишився, поки Я не прийду. Що тобі до цього? Ти йди за Мною!»

²³Чутка про те, що той учень не помре, розійшлася поміж братами. Але Ісус не казав, що той учень не помре. Він лише сказав: «Може, Я хочу, щоб він залишився, поки Я не прийду. Що тобі до цього?» ²⁴Саме цей учень і свідчить про все, він же й написав це, і ми знаємо, що свідчення це правдиве.

²⁵Багато ще чого Ісус здійснив, і якщо про все написати докладно, то книг було б стільки, що цілий світ, я гадаю, не вмістив би всього написаного.